

چند کی پی بیرو یا اور
سیدارہ کی چہ ماورہ

پیش نہ وہی
ہر شئی بین...
دہی کورد بین

chalakmuhamad@gmail.com

نہ روزی ۲۰۹۳
نہی : نہ پی کی توانا

آمارہ سی
نہی ۱۹۸۱

نہووری کورد ایہ تی

نورانی ناوہندگی عزیز پیشمہ رگہ ی پاسوا (Beelam)

تہ نیا لہ لولہ ۛ تفعہ نندا
خازاد ۛ ۛ ۛ حاوی ہدہ لڈتہ
ہدہ قا بانگ تہ دا۔
تہ نیا حور لہ ٹاستہ جدہ کا
داگیر کتہ ز کتہ کتہ کتہ کا!

له كورده واريدا مه ته ليكي نو كه جار مه به دهلي : بيا وينه چله كوري مه به و وه جاجي كويره ؟! ...
 جا ته گهر مه به مستي مه ته له كه نه وه به كه " وه جاج " ناوي كوري به زگماكي كوير بووه .. ده شيتيش
 شه و چله كوري بي غير بن ، يان ري و ره وتيكي با و كيان كوير كرد بيه توه !
 شيمه ي كورد له سالي بي كه ويژي ۱۹۵۸ ، كاتي كه (مازشي) هي عيراق له سالي ۱۹۵۷ دا
 له (به ره) به كدا كويوونه وه ، هه ندي بالي شه (به ره) به قايله نه بوون كه " پارتى " - شه و
 روژه - وه كو نو پنه ري كورد به شداري تيدا بگات ، عمر شه و نده عمر به مه تيان بوو كه ريجان دا
 " حيزبي شيوعي عيراقى " ما و كار به كي دوو قولي له دهر وه ي به ره كه ادگهل (پارتى) دا بگات ..
 كه روژي خوشيان نهيش مات مهر به ته راوي پشت گوي خراين .. روژگار مات و روژگار رو پشت ، شه و
 بن بنچاكي كورد بووه ته انيه و هه موو (ههق خوراويكي) له سايه دا ده هه سايه وه ، كه مورشي
 شه ياوليشيان زينده به حال كرد ، شه و كاته هه موو تي كه بيهستن كه بوون و مانه وه و كه رامه تيان
 به كورده وه به نده بووه ، پيمانه وتوو خوازي به عسيه به شيمه وه به نده بووه و له وه سه ير تر
 رزق و روژوو و چاو كالي به جامه كانيه مهر به شيمه وه ما بووه ؟! ... تا كار كه بيهستوه شه وه ي
 شيمرو (بزوو تنه وه ي رزگار بخوازي كورد) بخوري مهره سه ره كي و كار به گهري ئازاد بخوايانسي
 عيراق و ناوچه كه شه و هه گهر نه ليين بي شه و بزوتنه وه به شتي نيه هه ي بوو تري ئازاد بخوا
 يان " مازشي " ، .....

يا هه سي جوار ساز له تال ترين تاقي كردنه وه و بار و مهال و مهرجي سه شتي وا كه باس كردني
 هه ره له شه سانه و خيال ده جي ، بار نه به رلي و خورا گر تنيكي بي شه و نه و وينه له هه موو

میژودا ، باش قوریانی دانی جایترین روله کانی شم نه تهویه ، چاوی تیرا و ثارات و
خواستی هممو لایهک له و گولله سورانهن که مژده و دیاردهی به ماری تا زادی کورد و
سه رفرازی گهلی عبراقن ۰۰۰۰ هممو لایهک بویان ده رکوت که بی کورد سفری باش تاریزه شی
نین ۰۰۰

شمه شی همو روزه بوو که کورد چاوه روانی نه کرد و به قوریانی سه زاران رولهی جه ریزه ی
دستی خستوره ، نرخیگه کی گاول کردنی کورستان بوزه ده ریزه دهری و عا واره بی هزار گوندی
کورستان بووه نرخیگ و ناله و مهیندتی هممو مالیکی کورستان ته تووی کورد بووه ۰۰۰
نرخیگی گران بووه به نام له حسابی خعبات و گیان بازی و تا زادی هموزانه ۰۰۰ چوتکه شهوه
دوا کوسپ و پلهی خعباتی رزگار بخوازی کورد بووه ، به سه کورد که وتوته بار و همل و
مهرجیکی واره که بیسته سه ره نیزه رهوا و علق و تا زادی و کهرامهتی مزول له نا وجد که دا
شو هملی بو ره خیا که هممو داوا کاریه رهوا کانی ، که جاران خهون و خهیاک بزون له
حسابی سیاستمه داراندا ، بیان جوین بوون له نه تهویه کان ده گیران ، ببیتنه واقیق و
واقعیکی " واجب الوجود " تدوین مافی دیاری کردنی (چاره نووسی) بدتی ۰۰۰ جاران شه گهر
مهژگی دوا ی کلکی (مبارض) ی عبرا قیمان بی رهوا نه ده بیندرا و بی شهرمانه به " به شیک
له نه تهویه عهره ب " و خاکه که مان تا بیست شاخه کانی " بشتکو " وه ریزه مولکی کمسیکی تر
داده نرا ، بووینده ختری زمینده و کهرامهتی شه و ده مارگیرانه نمان پاراستووه ، لیره دا
چاوه روانی شهوه ده کرا ، به بی هممو حسیب و منطقیک ببینه شانیه بندک و همدگوینمان
تیدا کو بیته ره وه کو کورد (جا چ ده بین و تا بین چ نییه ، شه گهر بو کورد و غزمهتی کورد
بین و هینده ی بیگانده کان دوستی یهک بین) ری نه ده یید په له به لمان کن ، شه و خهونه تاله ی

دوژمان و داگیر که اتمان بیوه یان ده بینین بمانهینا یه ته دی ... شهویه به یه گرتنیه هموو شهزه
سیاسیه شورمگیره گانی کورد ده بوو که بهردی بناغه و بنچینه ی هموو نازادینخوا یانسی
عیرا، بوايه ... یه کمان گرت به لام اه سی قولوه !! اه گهل هموو کمید دا ریکه وتین له گهل
خوماندا نه بیت، شه گهر بهک دوویه کیستان بیکهوه لکا بن ده بیت دهم سی بهه له به یمناندا بیت
وه ببیته سریش بیکمانه وه گرت بیدات ... نامه خوا ئیمرو کورد اه سی (بهره) دایه ، له
جووتی سی نازاری سهر گوره یانیه ناویه کدا ، له سی زار او ه به برشت و باوی " نه ته وه بی "
(بیشکه وتوو) (سیلانی) دایه ... ده توانین (نه ته وه بی ، بیشکه وتوو ، ئیسلامی) بیت
به لام ناتوانین (کورد) بین !!! شه گهر بهک نه زانی ده له شه (توزیع ۱۹۱۰ وار) وه عامفهرم !!
نازانن کابرای به صراوی اه نیوان (خانه و مانه) ی ژنیدا ریسی اه بهین بوو ، ئیمه اه بهینی
(مانه و مانه و خانه) دا سیلیش ده نیینه یان ! ... ئیمه به داسوز وه اه رووی به ته نگه وه
هاتن و به زمانی جه ماوه ده لین :

براینه ... شه وه بوو جووه و ههتا به دووی کهوین زهره وه مه ندرت ده بین ، گوناشی که به و
هتای کی بوو ، شه وه زاو شه و بیان و نامان که به نیتم عیج ، کی کی یی یا شه به با بی داته
دهست روژگار و جوکسی جه ماوه ، راستی و چاکی و یاکی عهر گیز تا سهر نه مار در او ته وه
نه توان او ه غنه بگریته ، بهرگی دزیتین عهر به شه وه له بهر ده کری ، روژ بوو وه ، یان ده بی
دا که تر یان ناوه نه که ی ده کاته سهری ... کمید با نه اه چه کی نه له دیحایه ی نه له زوری و نه له
فیالی کهس بترسی ، چونکه هموان بی شه مرگین و کهسید شه وه نده ی به عسی نه چه و نه دیحایه و
نه زور و نه فیلی نه به ... شه وه تازی نوی بی نا گیری ... با هموانیه له بیغه برکیه کی عیمنانه
دا جه ماوه جوکمان به سهر دا بیداته ، ئیمرو جوکمه کی ره واه نه بیت سیبه ، راستی ده کاته وه ،
شه روژه بهقی شه و غهره بی بی ده کریته وه شه گهر بوو ! ئیمه با شه وه بکهین ئینجا بزانیسن

(نه ته وهی) و (بیشکه وتوو) و (نیسانی) و هرچی عهیه و نریه به بی شوپان وه کو درمان
 به شوپماندا ناگهرین و دهسه و دامینمان نابین ! • بزانیان کورد نابیته (نه ته وهی) و
 (بیشکه وتوو) و (نیسانی) یه ! • بزانیان نابینه نیمام و دم راستی هموشیان ... یاشه
 روزیممان سوگره ه چونکه نیمه نه گهر (مجور) و (قهایی) سدره کی و کارینه گری (مزارخه) و
 نازادیهوایان بووین ه ده بی متی له مهسه له که ی نیمه ناگوری ه • تا یا شه میان کورسوه که ی
 به غدار بگری و ده بی و وا ده کا • وه شوپان به میرات بوی مایه وه شه مه ده کا • و عهوه ده بی
 دهردی ده لین ه ده بی با بی نیمه (ته نیمی) خو مان کردوو • • • • • لیستامه وه ده توانین چمان
 بویت - دیاره مه به مستره وا و مه تو کورده - بیان به سه له مینین و نیمانیان بی به مینین ه کیش
 نایکات ه بزانیان بی نیمه بی کردوو و بی بی ده کری • • • • • عهتا ماون که شاخیان بیینی و بیچه منه وه
 و له ناستی کوردا چاو داغهن • • • نیمه نه بین شه وانه (توزی ده هوا و روتی میسوله) ه هر
 یه که یه و دور دور به عهوه هموویان ده کری • • • نیمه شه ده لین ه به زمانی شه ته کیتی ناو
 سالوناتی سیاسه تیه نایلین ه چونکه بو جه ماوه ری ده لین و هی شه وانه ده یلیننه وه له گهل هموو
 شه مانه شدا له گهل هموو هه ولیکی خیر خویان نه داین و لیستامه وه نامادهین له هموو بوار و
 له سه ره هموو ناستیا هاوکاری و هموو لایه که بکه دین له بی هموو متیکه وه له خزمه تی جوانه وه ی
 رزگارینه خوازی کوردا این له کورستانه گهرده دا و کورد له کوری بیویستی به (یاسوک) بیت سه نگری
 له ویدا ده بیت • • • • • هر دا گیر که ریچه چقی له بی مندالینی کورد روکات ه راده زانیان به چاوی
 نیمه ودا ده کات • • • • • هر دا گیر که ره چیه چی نریه سه ری به ریسی بابی !! چونکه نیمه بیتر نیمه وه ی
 هر شتی بین کور دین • • • • •

- دهستی به ریوه به رایه تی -

له روزگار و ژوند نامه گریه کوردي

۲۲ ی نیسانی مه مرو سالیک یادی پشکووترووی خوشجهی رویتسهی چه ما وهری کوردی یه و بهر
 له ۸۳ سال بو یه کهم جار له پیژووی فه، بهنگ و رویتسهی کوردیدا له بهره وهی نیستمانی ژیر
 دسته و داگیر کرا وماندا له قاهره و دهی یه کهم خوشجهی ووشه ی پیروزی کوردی پشکووت و
 ژماره ی یه کهمی روژنامه ی (کوردستان) ی تازیز به دستنی نیستمان بهروهری مه زن (مدحت
 بهگی به برخان) له ژان و ژوانی شه وروژه ی کوردا له دایک بو و له بهر ناچاری زور جار ان شه
 روژنامه یه بارگه و بکه ی گوینرا و هته وه بو (جنیف) و (فولگستون) و (له ندهن) و له دوای
 " مه سروا بهت " یه بو ما و بهک له (شهسته بول) بهر جووه ۰۰۰ شه روژنامه یه به ووشه ی
 کوردی به سنه ن و بهی ته وایه تی و کوردا یه تی پیروژ گیان و ویتلانی ته وه ی کوردی ده ما ژاندا
 (بو بهر به خویی و بزگاری و یه کگر ته وه جانی ده دان ۰۰۰ مدهر ده سخته خوشکی شه روژنامه یه
 بو کوردا سال ۱۹۱۹ دا به ناوی " ژین " له شهسته مبولدا له ژیر دروشمی (کورستان مالی
 کورده) دا کله ی شه و ویتسه تی پیرووی کورد تا و بهی ده سخته ند ۰۰
 شه گه جی نا و نا وه پینوسه ی به ک یه گوا و و خوروشه و سر بهوش بهری نه بیان له نیوبلندا یی
 پینوسه مه زنده کورد دوس شه کا اندا به شه ی له قاندووه ؟ به لام به همیشه بهی " کوردا یه تی " و
 و دهنگی " رهوا " و ووشه ی " به سنگدار و به سنگدار " به شهنگی کاروانی به باتی " تازادی
 و به کساننی " کوردا بوون ۰۰۰

ووشبهی بیروز و پیاك و شوشگیر و رهنه همیشه ههوینی خدملاندنی خهباتی رزگار یخوازی
کورد بیوه و له نووکی پینوسی بهحورمهت و راست گو و نهترسهوه ، پریشکی شوش
و رایه رین دهره کی ، پینوس بانگی "ههق" ههله دا و چهك چوك به دوژمن داده دا ... هه هه مووش
به بهیری (کوردایهتی) فرچه کیان ههله دریته وه ...
— لاله ووشبهی بیروزی و رهنه ، لانکهی دواروژی " تا زادی و یه کسانى " .

— دهستهی بهریوه بهرایهتی —

سفال رزق

بیانه کوردیه کان

له هه ناوه میژوو

روودا وه گرتگ و بهر چا وه کانی مهر نه ته وه یهك بناغه و ترخم و تروی بو نیه تی . تیکرای ته و بهر
هاته میژوو یانه ، سه قلی تایبه تی و سه ره خویی ده کیشن و رهنك و رور و قولایی و سه و
سیمای دیاری ده کهن ، ته و یادگار و بیرو یا وه رانه له قولایی زیانتایی یاد و بیره وه ری کومه لدا
له "هوش" و "ههست" و "ویزدانی" کو به لایه تی دا نهینی بوون و مانه وه و بهر نه راهیته .
"میژوو" ی نه ته وه یهك مرژی "سکان" و فراژوو بوون و قال بوون و خورا گرتن و بهر نه نگاری بوونه وه
گهسه و بلنخ بوونه وه "ن" ، میژووری مهر نه ته وه یهكیش نا وه روك و جه وه ره ی بوونیته تی .
بوته ی رۆزگار یه ندا قال تریه تی ره گ و پنج دا کو ترا و تریه نه هیته .
میژوو ی کوردیه به مهر لایه کدا وه ره ده رخ و سه ره نجی بیگانه بو مهر لایهك ده ده هیته .
"نهینی بوونی ئاده میژاد" و "به له ی زبان" و "بلندی پر سه کوپی" مرۆقت بو ئه هیته
ده گه یه تی . له ئاسهت ئه یگاریکی و سه سه ره هینه ره ، ده بی مرۆف توند ئامیز به هوشی
خویدا کات نه یادا له ده نیای بوون و با وه ربا به ترا زینی ، له م بواره دا ته نها بو یاد و یاد هه سته وه
بو مه زنی و نه مه ری کورد سه ره نجیکی ره بو ار اسایی "مهستی له سه روا ریکی" روودا وه کانی
تیبانی کورد ده ده یین :

(۱) له " ۵ " ی نیسانی ۱۹۳۱ دا ، جهنگا وهرانی کوږد له شهزگی دمسته و په خه قاره مانده دا
 بهره نگاری هیزی چه به لی شینگلیز و عیراتی برونه وه و داستانیکی تری قاره مانیتی و نه به ردی
 کوردیان تومار کردو جا بیکی تر ویست و خوازی ره وای کوردیان سلمانده وه که ناپه ویت "عیراتی"
 یان مهره وینیه کی تر بیت و ده به وی " کوردستانی " بیت هم نه به ردیه له میروودا به نا وی
 (مهری نا وباریک) به نا وبانگه که (مایکی کوردستان شیخی مهران) ، رایهرینه که ی شهسی
 تهیلولی ۱۹۳۰ دزی به یمانی عیراتی - شینگلیزی تا و بی سه ند و له ۵۰ نیسانی ۱۹۳۱ گه یسته
 چله بویه و بلندترین شیوهی خه بات که رایهرینی چه کداری بویه ۰۰۰ له م باره یه وه رایهریکی
 معزنی کوږد له بهراوه به نرخه کهیدا نه لی (بریا و واپوو له ما ویتی ۱۹۲۰ دا هلبژاردن بگری ، بو
 شه وهی بهر له مان له سیپتا میردا کوپته وه و پدیسانه که یه سفندیکا خه لکی سوله یمانی له
 هلبژاردن دا به سدار نه بوون و له شهسی سیپتا بیری ۱۹۳۰ دا خوبه ساندانیکی گورهریکرا
 که له نیوان بولیس و خه لکه کهیدا بوو به شهر و ۴۵ کسی تیدا کوژرا و تیزیکه ی ۲۰۰ کهس بریندار بوو
 روزی شهسی سیپتا میر له میرووی گه لی کوږد دا وک روزی خه بات دزی شیمیریا لیزم و کونه بهر
 ستی تومار کرا و بووبه نیمانه ی دمست یی کردنی قونا خیکی تری له خه باتی دژواری دواروژدا
 شیخ محمود که تا شه رکا ته جا وهرانی پیشه اته کان بوو ، سدر له نوی تا وی دایه وه چیک .
 خه باتی چه کداز شه مجاره تا مارسی ۱۹۳۱ تریزه ی کیشا و شیخ سادر هیندیک بهر به ی باشی
 لی وه دمست هیقان شیخ محمود ته نانه ت هه ولی رزگار کردنی که بر کوشی دا
 (۲) له چوارده ی نیسانی ۱۹۳۰ یشتا بو حاریکی تر بزوتنه وهی نده وایه تی کوږد و بهری نده وای
 یه تی کوږد ، یان تاساندن و کپ کردنه وهی له دوا ی چله کانه وه و سروسست کردنی جه ند دا موده زگا و
 ریکرا ویکلی نا ودر است ره وی خوبه دمست ره وهی نا وروک یوز و نانه ت ره یی و ووه کوشی کوږد دا

لەمەر پەستی دەستەپەك لە شورشگێڕانی رەسەن و كورد و سێت ، باش تاقی كردنه
 وەپەكی تال لەگەڵ ئەو كۆترە نائەتە وەببێانە و باش خوش بوونی زەمینی شروستی رەسكان "كۆمەڵە"
 ئازادی و ژیا نەو و پەكیتی كورد " رەسكان و بەناوی (كازێك) دەرگای رۆژگارێکی روونی خستە
 پیشبزوێنەوێ رزگاربخوازی كورد و لەگەڵ هەلگیرساندنێ شورشێ ئەیلولی بپروژ ، ها و بپیرانی
 (كازێك) لەدەستە پێشەوێ گیانبازانێ كوردا بوون ، هەرچەندە وەكو بلاوكر او وەپەكی
 كازێك لە سالی ۱۹۷۵ دا بە ناوی (كازێك و هەرمسی شورشێ كورد) دا دەلێ :
 بەم جووێ لە هەموو تۆناغەكانێ شورشدا ، سەركرده بپروژوا بچوك و مەیل دارانی ئیسلامی
 و دەربەگە خێلایەتیەكان ، كە دژی ئەو شورشێ شوشیالیستی ئەتە وایەتیەن كە حیزبمان
 گرتووێ بەر ، كەوتووێتە گیانی ها و بپیرانمان ، چا لكتیرین ها و بپیرانمان لە گرتن و هەتا كوشتنیش
 رزگاربان نەبوو . ۰۰۰ هەروەها ها و بپیرایەتی كازێك گونامو تاوانیکی بی لی بوریفین بوو .
 " كورسیستانی پارتیەكاندا ! ۰۰۰۰ لەگەڵ ئەمەدا لە دا برانەكە ی بەهاری ۱۹۶۴ نیروان
 " بارزاتی " و " كۆمیتە ناوەندی " ، كازێك لایەتی ئەو لایە گرت كە لە شورشدا مایەو ئەو
 رۆژە بارزانی هەر خۆی چەند سەر كەریگی لەگەڵدا مابوو و مانەوێ جە ما وە ریش بە دەوریدا مانەو
 پەكی " فەاری " و " عەقوی " بوون ، كە بەرگە ی كیشمە كیشمی نیوان ئەو " كۆمیتە ناوەندی
 حیزبەكە ی " و شورش و داگیر كەرەكە ی ئەدە گرت ، دەبوا یە ئەو گرد بوونە وەپە " فەاری " و " عەقوی "
 پە بخرایەتە قالیبێکی رێك و پێکی حیزبایەتیەو ، ئەمە گە وورە ترین هەل بپەردەم كازێك بوو پەو
 ئەوێ جە ما وەر لە دەست هەردوو لارزگار كات ، بەلام لەو رۆژەدا ئەدە كرا پەست لە دوژمنە سەرە
 كیەكە بپكڕیت و ناكوكیە مام ناوەندیەكان بخڕیتە پیش ، خۆشە گەر كورد لە ووچانی پشوو و هیمتیدا
 بوا یە بو دوا جار جە ما وەری كورد لە جە وامە بوون رزگار دەكرا !! بویە (كازێك) بپیریاری دا كە

چا لکني حيزتي خوي بوستيني و هموو تواناي بخاته خزمهت شور و پارستهنگي (بارزاني)
 راست کاته وه به مش نمونه يه کي بي وينه له تورباني دان و خونه ويستيدا تو مار کرد و بويه که م
 جار تاقی کردنه و يه کي رابهرانه بوو له (قورباني دان به بهرزه و هندی حيزبايه تي و هتا فکريش
 له بيناوي بهرزه و هندی نهته و دا) ۰۰۰ که جي هر پاشا زاري ۱۹۷۰ و " شهر الصل " ه که ي
 به عسی ، با درايه وه سهر گياني کاژنيک و هتا به هان کسر له ريزه کاني پارتيش به توومه تي
 " کاژنيک !! " ي ده رکران !! به لام شه رهفتاره نا کورده نا دل سوزانه يه ههنگا وه کاني " کاژنيک "
 ي نه هه زاند و به هه ليدا نه بردين هه رچهنده جارنيکي تر شه گالته جاري يه له سهره تاي سالي
 ۱۹۷۵ دا لمهر دهستي " پاراستن " ي ناوبانگ زراودا نوي بووه !!
 ثيغروي " پاسوک) به روگري پيش که وتوو و بي گيشتوري شه و هه باته پيروز و هر عبا نازي
 يه ي کاژنيک و هه رده م درووشمي " پيش شه وي هه رشتي بين ده بي کورد بين " ي بلند کردوته وه و
 پيره و ده کات ...

— لالو له يادي پرشکوي رسکاني (کاژنيک) .

(۳) له (۲۴ ي نيساني سالي ۱۹۱۹) دا ، " گويان " ه کان يه رووي دا گيرکهر ي ئينگليزي دا
 راپه رين و له گه ل راپه ريه که ي (شيخ محمود) دا دور شه لقه ي زنجيره يه کي شور گيهرانه ي
 هه با تي ره واي کورد بوون ، نژي دا گيرکهر ي عيراتي و ئيسه تماري ئينگليزي و نژي پارچه پارچه
 کردني کوردستان ، له هموو روزه لاند ا ده توانين راپه ريني کورد له رووي ئينگليزدا به بريشکي
 يه که مي شورشي نا و چه کند دا بنيمين نژي ده سه لاني ره شي ئيسه تماريان ۰۰۰ ميژوونوسي و
 سانس ي يه کي هه لکه وتووي کورد له سهر زماني (دن کولکوف) ده گيريته وه و ده لي :
 " گه لي کورد به وه ي که له راپه ريني ۱۹۱۸ - ۱۹۱۹ دا بوو به پيشهنگي جزلانه وه ي گه لي عيراق ه

نه عهده یکی گرنگی له ئاماده کردنی را بیدینی سالی ۱۹۲۵ ی عیواق دا پاری کرد .
له سوینیکی ترداده لی : " کورده گان به گشتی له شهری دژی ئیمیریا لیزمی بریتانیا دا به
شدار بوون و هه رچه تده را به رینه کمش کوژایه وه ، به لام تی گه بیستن که ده کری اه گه له به هیزترین
دهوله تی ئیمیریا لیستی ، یانی ئیمیریا لیزمی بریتانیا ش شهر بیکری " .
" شه وان ته نها شهر به هیوای شه وه نه بوون رزگاری سیاسی و نه ته وایه تی وه ده ست بینن ،
به لکو به هیوای شه وه ش بوون که وه زعی کومه لایه تی بیان با عتریبی " .

(۴) ی نینسانی هه موو سالیکیش یادی بر مکووی چا وهه لیفانی ورمه ی کوردی پیروژه ...
له و روژه دا له سالی ۱۸۹۸ دا یه که م ژماره ی روژنامه ی (کورستان) له ئاواره پیدا ، وه که
ده ریه ده ری کورد له دایک بوو ، شه گهرجی له لانکه ی نینستمانی دایکدا نه لا وایه وه ، به لام له روح و
گیانی کورده وه رسکا بوو و پاش نیش نه وه کانی دوا ی خوی " روژنامه و گو قاره " به خورمه ته کاندای
ههر بریژه ی شه وه نه هه مته تی و تهنگه تا و بیهن و تا ئیمروش روژنامه ی کوردی له با وه می کورستان
تا زیزدا نه حمسا وه ته وه ... یان له بن به ردیکدا و یان له ژیرخانیک تاریکدا چا وی هه لیئا وه ،
به لام دنیا یه کی بو کورد رو من کرد و ته وه .

(۵) له ۲۴ نیسانی سالی ۱۹۷۴ دا پاش شه وه ی نه ره کانی جهنگیز و هو لکو و شه ریان گانیده وه
کورستان ، له یردا و به هه یچ لیکدا نه وه به ک و ده ست یاراستنیک " توهرلیف " به مهرگ چینه کانی
به عسی ره گه ز په رست ماری قاره مانی " قه لادزی " یان بووردومان کرد ، که پتر له (۱۳۰)
قوتابی زانکو و بی سی و بی دیفاعیان شه هید کرد و وه و ده یانی سیکه بریندار و گه له لاکران
پاش (دوو) روژ له م کاره نرندایه یان ماری (مه له بجه) ی خوینا و به مانی ن به ده ری (قه لادزی)
برد به لام ویستی کورد زور له وه ، قایم تر و پترتر بوو شهر بو غوازی گالوی هو لکو و یانسه ی

بەعسى دابنەوینى ، ئەو ھەتا بە دەمى (سوارە چەوتەكەى قاسىيە ھە) خۆى ، كورد ناچارى
كرد كە دەستى ناپاكى و مل كەجى و پیلان لە دەستى شای نوکەرى ئىمىر یا لىزم بنى ، پوئە ھەى
پىگە ھە خەنجەرى ناپاكى لە بەشتى كورد بەدەن ... دایان .. بەلام ھەر یاش سالیک كورد را بەر یە ھە
و ئىمرو لە كوردستانى باشووردا خەباتى رزگار یخووازاى كورد پوئە نىرگە و دەستە ھارەى خەباتى

ھەموو گەلى عىراق و كوانىكى شورى گىریشە لە ناوچەى خورھەلاندا ...
" صدام " ی باوك براى شاش ئىمرو قەرزى ئەو ناپاكى و پیلانە دەداتە ھە و ھەتا بەنا گویى لە
شەرىكى دوراوسى دەست تیدا براوى ھەرزاندەدا قومه ...

دیارە ئەمەش حۆكى میژوو ھە " صدام " و ھەموو داگیركەرانى كورد ستانیش دەلین : ئەو ھەى
ئەو ھەى دوژمنایەتى ئەتە ھەيك بەكات و مل بنیتە بەر ملی و بستى ئەتە ھەيك لە تیشكان و دوورە
شەبى و ھەلدی بە ھولائە چى بونا مینیتە ھە ... ھەموو داگیركەران و دوژمنانى كورد تا ئىمرو ھەمیشە
" پەشمانى و تیشكان و لە گورنەن " یان لە دوژمنایەتى كوردا دوور پوئە ھە .

پزیرایی کوردانه

چاره سه‌ری بنه بری مه سه‌له‌ی کورد
ماخی دیاری کردن چاره نووسیده‌ی

شیمه‌ی کورد تازه ریشمان بووه به‌ریشی شه و گه لانه‌ی که له چوار لای نیشتمان به‌شکراوه که ماندا
- به‌زور و به‌ناحق - بیکه‌وه لکینراوین ه‌شم گری به‌ند و خستنه سه‌ره‌ی نه‌واده‌مایه‌وه ونه
واش‌تالوز نه‌بووه شه‌گه‌ر له‌ته‌ک زه‌بر و زه‌نک و زوردا هوشی کورد ده‌سه‌مۆ و مالی نه‌گرایه به
ها و کاری و ده‌سیسه‌ی کونه‌لی غفور و کوروکومه‌لی سیاسی ناوه‌راست ره‌وی ترسنوکی نیا
نه‌ته‌وه‌یی ... هوشی شه‌و گه لانه‌ی نه‌خرایه‌ته سه‌ر باریکی جهوت و چه‌واشه‌ی واوه که کوردستان
مالی دایکیانه و بارووه چه‌وره‌ی به‌ری ره‌نه و گه نجیانه ...

بووه‌که‌م هه‌نگاوی راست‌کردنه‌وه‌ی شه‌م بو‌ووونه جهوت و چه‌واشه‌انه و زامنی سه‌ر که‌وتن و به‌ره‌م
بووی بزوتنه‌وه‌ی رزگار بخوازی کورد ته‌نیا بدیاکتا و کرن و مه‌لته‌کاندن شه‌م ته‌لیسه‌ ده‌بیت و
خه‌باتی رزگار بخوازانده‌ی کورد تا شه‌و زه‌مینه‌ ده‌روونی و هوشی به بیویسته‌ی چه‌سباندنی ره‌وا
ماخی کورده له (دیاری کردنی چاره‌نووسیدا) خوژنه‌کات و کورد نه‌خاته سه‌ر شه‌وباره‌ی که
نه‌ته‌وه‌یه‌کی جیاواز و سه‌ر به‌غو و تایبه‌ته‌رو وه‌کو مه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی جیهان ماخی چاره‌نوسی خوی
ده‌بی له چنگی خویدا ببت و شه‌و گه لانه - به‌تایبه‌تی چین و توپژ و کۆر و کومه‌لانی بیش‌که‌وتوو - دا
نه‌هینی به‌ بینینی واقعی و دان تان به‌راستی و ماخی کوردا وه‌کو نه‌ته‌وه‌یه‌کی سه‌ر به‌غو و جیاواز

و نه یانخاته سەر شه و باره دهروونی و هوشیهی که شه میانی بینهوه له داگیرکردنی کوردستان
 و خویان و پیش خویان و داها توویان ژێر قهزهی کورتن ۰۰۰ تانهم زه میانه خوش نه کرین نه چه سین
 بچو کترین داواکاری رهوای کورد بهره نگاری درندانترین شالو و بهرگری ده بیتی و ههتا سهر له
 لای پیش که وتووی شه و گه لانه ده شیوینی و ههلو بستی ناسرو بستی شو فینیا نه یان بی ده نویسی
 بهمه بزوتنه وهی کوردایه تی نه که شه له هیزکی سهر بار و بیویستی سروشتی بی بهی ده کات
 که به شیکی گرنگی خهباتی هه موو گه لانی ئازاد بخواز بووه ، به لکو شه وهیزه سهر باره شه ده کاته
 یار سهنگی داگیر که ره کونه سهرسته شو فیه نه که و تین و تاوین له جه ما وهری کولنه ده ری کورد
 ده بریت و شه وه و شه معنه وهی دهرونیه بیویستی ده بی ببیت سرد ده کاته وه و دیار دهی خو فروشی
 و خلیگان ههتا له تا که تا که هه خه لکیشه وه ده ته نه بته وه بو هیزه سیاسی هه کانهش))
 هه موو سهر که وتنیگ و بهر هه م و ده سته که وتیکی خهباتی رزگار بخوازانهی کوردیش که م ته مه ن و بی
 زامن ده بیتی له بهر ده م مه ترسی یوم بوونه وه و هه لو هه شان دنه وه دا ده بیتی ، هه موو مله دان و دان
 نانیکیش به و ما فانهی کوردا کاتی و ته کتیک و به گومان ده بیتی ، له نه یزیا ترین فرسه ت و هه لسی
 هه لکه وتوودا ده گهریته وه سهر دوخی جارانی ، یان به کومه لی (شکلیات) و ناوه روکی بووچ و
 بی گیان ده مینیتته وه ۰۰۰۰۰

شه مه جگه له وهی که ده بی هه میمه کورد له خهباتیک (سالی) یدا بیت ههتا یان سهر که وتنه
 و دهستی له سهر په له بیتی که ی تفه نگه که ی بیت نه با دا بستی کرده وه داگیر که ره که ره که ی زه فهری
 بی بینی له بری شه وهی یان سهر که وتن و گه یشتن ، ئا مانج ته رغان کات بو خودا کوتاندن و بینای
 کومه ل و به کار بنیان و به گهر بختنی ئیجا بیانهی شه و ده که وتانه ، و داگیر که ره که ره که ی هه رده م له
 زانی ده کوتی و وه سو سهی جیا بوونه وه و ترسی دا بریندا ده بیتی ۰۰۰ ههزار و یه که کیشه و ئالوزی
 تر هه له م کیشه هه ره هه له دهستی ۰۰۰

خوت بوخوت میژووی تهقه و مستان و گفتوگو و ریکه و تن و کاتانی شهر و ثابتی له کورستاندا
- به تایبتهی کورستانی باشوور و غورشی تهیلوول - لیکده ره وه و بیهینه بیشر جاو و لسی
رامی بزاقه چهنده " تهرک و ووزهی له کیس چوو " له م گیزا وه دا به فیرو چووہ ...
بویه تاو له دنگدا کوتانه و خو به کوشت دانه تا :

(۱) هموو کور و کومه له سیاسی یه کانی کورد دروشم و نامانجه ستراتژییه میژوو بییه کانی کورد
بلند نه که نه وه و جه ما وه ری کورد به گیانی یه کیتی کورد و سه به خربی بدروه رده نه که ن و نامانجه
کاتی و ووچانه ناچار یه کان له بهر روشنایی هم دروشم و نامانجه سه ره کی و ستراتژییه دا
دیاری نه که ن ....

ته گهر یه کی له رووی دلسوزی گیلانه ، یان چاوبهسته کی خوفرومانه ، یان ترسی بی با وهرانه ،
لیمان قووت ببیته وه و بلی :

۱- نیمه " توتونومیه کی مهق و شر " و " خودمختاریه کی شر و مورمان " بی ره و نابینن و به
" ئیسراییلی دوره م " و " کافره رانزی له دین ده رچوومان " داده نین ، کومدانی غه لکیمان به
ناوی " جیاخواز " و " ته جزه تهلپ " لی مان دهن و ده موروزینن ... ته گهر هم دروشمه چوار
پارچه بییه بلند که یته وه ته واز خوینی خومان ده که یته کاسه وه له به کورتی و کوردی ده لیین :
(۱) هم قسه یه خوی له غوی بلند ده بیته وه و به گزخوتاندا ده جیت وه ، چونکه تاکه یه ک دا واکاری و
داخوازی و - مهتا پارانه وش - نه بووه ، به ونا وهر له ژیر دروشماندا به ره نگاری نه بووبنه وه و
به گزیا نه چوووبنه وه ... ئیدی له مه پتر غی ده که ن و " ماویان کاولی که ن له " هیکه کی ته ربیت چون له
باران ده ترسی ؟ !

(۲) دوزمنان و داگیر که رانمان ، پیمان بکزی و رهستیان بیی ، سه لکه تووریگمان بی ره و نابینن

هر به میقداری بی توانایی خویان و زه بروزه ننگ و شه قی کوردیش دیته سر چوک ... شه مانسته
تهننا به سیاسه تی (کوته ای) سهریان نهرم ده بیت و مهر گیزا و مهر گیزا و هر روانی شه و هیان لی
نا کریت که تو زقالبیک له که لی شه یثانی نه گریسیان بیند، خواری و رهحسیان بتلیسیته و هیان
بیروبا و هری " مرؤفانه یان !! " همدنگا و یان بی بنی ... بویه تهنها توانای کورده که " سایه تمنای
حقیان " بی دینی و بهنا چاری سهریان بی مور ده کات ... بویه تهنها به تهمای رحم و میهره بان
و مبدده نیت و مرؤف دوستی ره بیست که و تور و خوازی دا گیر که ره بیت ده بی تاما و له کرنوش بردندا
به غیال دوا ی ترا و یلکه ای بیابانی موسی رزیو و سا و یلکه بیت، شه وانه دوری سیبهری خویان
که و توون، همتا همتایه برؤز همدنای گهنی ...

ب) شه کاره زیان ده دات له ما و خباتی و دژی سهره تای دروستی خباتی نیو گه لان و ها و کاری
(بین المللی) یسه !!

دیسانه و ده لیین :

۱- نیمه به دریا بی خباتی رزگار بخوازیمان و زیان و برمهینه تی و ژیرده سستیمان ره ننگ و رولت
و تام و بون شه (ها و خباتیه مان) نه کردووه و نیستاش همدروک هات هات که دی روم هر دیت و
ناپهت و سیبهری بیر و توژی ده هول بووه !!

۲- گه لانی دنیا و دستور و تاقی کردنه و هی همدوو جولانه و رزگار بخوازه کان بیچه وانهی شه بوجونه
گیره دسه لمینن و دهرده خن ... گه لانی تا زادی خوازی " الجزائیر " و " نینقنام " و " موزه نبیق
و همدوو دنیا شه و دهرده خن کاتی شه گه لانه دستیان دا و هته خباتی رزگار یخرازی و سهر به خویا
نه گه لانی دسه لانه دا گیر که ره که بوونه ته دوستیان و پالیشتیان و همتا خباتیه که یان چوار
چیوه و چیوهی گرده بری و سهر به خویانه یتر به خوووه ده گرت زیاتر پشتیوان و دوست و ها و کارانی

لهنا و شهوگه لانه دا زياد ده بوون ، پيتر خهبات و رايه پيني شهوگه لانه مه گهر تاکه تاکه اي خه لکي زور
 هوشمند و بيتر تير و مروف دوستي پيشکه و ترو و خواز ، يان نه ياري دهسه لانه که تنها له بهر
 نه ياري دهسه لانه که و بمس و نوزه يه کيان ليوه ماتبي ... شه گينا تيراي گهل و جه ما و هري بي شاگا
 له سر ده ميان نوست برون .. تنها يار رايه پين يان دوست و ها و کاريان بو پهيدا بوو ...
 ۳- ها و کارى ها و خهباتى نيوگه لاني خواستن و دان و بهر ا بهري يه ... هه موو داله ننگين و ناها و تا
 پيهک ده بيه " شاغا و مسکيني " و نيسستعمار و شوقينيان و دا گير که رانيش له و جوره ها و کارى
 و ها و خهباتى يه پا کوييانه ي بتر نه دا واکردوه و نه ده وي ... ها و خهباتى راسته قينه و نازادان
 و بيشکه و ترو و خواز تنها له نيوان گه لاني سه ريه خو و نازاد و سه ريه مستدا ده بيهت ، شه گينا
 برايه تي و ته بايي دا گير که ر و دا گير که ر و ، برايه تي " گورگ و مهر " و " شاغا و کويله يه ...
 ج) " بهردى زان هه لگرتن نيمانه ي نه ها و يشتنه " !!

شه ممش زور جار " بارت " ه کونه قه ديمه کان !! له روويان ده داين ، چونکه شه و ترو شه ستراتيپو
 يه يانه له کورسى " وه زار هت " و " دهسه لاندريتى " دوورى ده خه پينه وه و تنها له گير او يکي
 وه کو را بردوودا نه بووايه شه وانه ده بوايه له بهر ده م دادگا يه کي ميللى دا بو مستانايه و حيببي
 ووردى خويان هه لرشتابه ... کهسان نيکي نه فمس کورت و بي بشوو بوون ، شه وه بوو له گهل يه که
 تاقى کردنه وه ي بهر هنگار بوونه وه ي سهخت و دزو ارور سهن له گهل دا گير که ردا وه کو گه لاي پا يتر
 که و ته زير بوستالي دا گير که ر که و شه و يان که زور به جور مهت ده ستي له روژکي بمسر کلاوى سهري
 شور شدا گرتووه نه با دا ناي " غزه بي " دا گير که ر بيهات !! شور گيري راسته قينه نابي
 جى هه بيهت تا له دوران ز هه وتاني بقرسى !! شه گينا له پا کترين حالته دا ساز م کار يکي " اصلاحي
 راراي ترسنوک ده بيهت و بمس و ترس و گه رانه وه و رارايي له نهره ننگي شور گيري عقائديدا ني يه

بویه یاں بمسریستی دهژی یاں بهمانا زیهوه دهمری ..

۲- چه ماور و کورو کومه له پیشکه ووتوو رای گشتی شه گه لانه بهریته سهر شه و باره ی کدراستی
و مه ناتی بوونی نه ته وه ی کورد و سهر به خویی و تایبه تکاری قبول بکن و بیسه لاین و لوباری
سهرنج و بزچون و قه نعه ته جهوت و چه وایه یه یه میانه بدوه ی که کورد (که مایه تی بهک) یاں
(بهشیک) یاں (ها وولاشیه کی) ته واته ، بینه سهر راسته هاری راستیتی و واقعیه تی
بوونی کورد وه کو نه ته وه یه کی سهر به خوو تایبیت و جیا وازی تری و کور نه موو شه و نه ته وانه ی تری
سهر رووی زه مین ... شه و راستیه به لگه نه ویسته ی لاکریته قناعت و با وهری بی بیینی که
کوریجی له و که متر نی یه و همیشه هینده ی شه وان و نه موو نه ته وه کانی دنیا مه یه یه وه ی که ل خاک
و نیشتمانی میژووی خویدا چاره نویسی خوی به دهستی خوی بیت ... مسه له ی بیکه وه ژیاں و
گونجا ندن ، یاں جیا بوونه وه و سهر به خویی کورد و شه و گه اته مسه له ی نه ته وه ی کورد خویه تی و بمن
کس شه و مافه ی تی یه و بوی تی به خوی له ویست و خواز و چاره نویسی هلدورتینی ... ته نها کورده
بریار نه دات که له گداز شه گه لانه دا بمینیتد وه (جوژ و شیوه ی شه و مانده وه یه ی چونده و چون ده یه ی
هر مافی خویته تی) ، یاں به ره و یه کیتی میللی و سهر به خویی نه ته وایه تی خوی ههنگا و هلدینی ..
تایم کارمن به ته نجام نه بریت :

- ۱) کومه لاشیکی زور له و گه ته ده وه نده به ره ی دوژنه ایته تی کردنی بجز اکثرین مافی کورده وه ، بی شه وه ی
لمسره هت بن و له به ره وه نه دیان بیت ... به بیجه و نه ی باری میلله تانی تر که شه و به ره یا نه هیزیکی
پالدر و یارمه تی به ره ی میلله تانی چوسا و دن ...
- ۲) دهسه لانه دا گیر که ره کانی کوردستان به مسه له شه ره زده ی هه لگه به ده ستوره ده بیت جگه له یاره و
به ره وه ندی و هه لگه تان هه و به ویسته تی هژیان و به بریا زه دوژنه ایته تی بزوتنه یه ی زرگار بخوازی

کورد بکن ۰۰۰ بهمه کوته کیکی قورس ده کوریتنه ده سنت داگیر که ره کدش ده توانی همینه کیسه و
خالوزی و ناتهبایی به کانی ناوغویس ، به ناراسته کردنی هیزی پیچه وانه و تهباری ناوغویس
به رانبر کورد ، خو لدا تا به کانی ناوغو قوتارکات و تین و ته ورمنی تهباری ناوغو له کوردا
به غهرج بدات .

۳- همور گوانیک و بیسکه و تنیکی نه ، دسه لانه و باری ناوغون نه و کومه لگایان نه قازانجکی
کوردی تیدا نابیت و (عهسان تاس و عهسان حه مام) ده بن بو کورد له عه مورو باری و وار یکیدا مجا
دسه لانه که (بهله کی ، جمهوری ، خیر و بیسکه و تورو هدیم و کراسی نه ته و هین دئیسلمی) و
هرچیه ک بن - وه کو همو بیمان تاقی کردنه ته وه - سرانه کور د هدی بامی بیمان گوی دریزده بن
نیمه ده زانین هم کاره هسروا ئاسان بی به ، به نایبته تی باری نه و بیمان و سه دان سه دان
ساله ی چه وانه کردن و چه وانه به به ، ده مزانین عه با ته که مان سهخت تر ده بیت تر ده بیت
به لام تاقی کردنه وه و زانست و واقع نیری کردوین و فی زمان داکات که ۰۰۰

۱- ته و بناغیه ی که لسه تر ده واقع و راستیه هه لسه بیت بناغیه ی که یته و و قایم ده بیت و له
روچوون و داته بین نابیت ۰۰

۲- ته گور حی بینا و به ره به می سه بر بناغیه ی که یا قورل و سهخت ر به و و به دره کتر هه لسه تی
و به رجا و و به سهخت ده کوی ، به لام هه ر که راست بووه و قوناغه تایبته تی و سه و سه کانی پری
له تین و و مستان رمانی بی به ۰۰۰ به پیچه وانه نه و بیبار به به هه لسه ی که لسه تر له هه لسه تی
زور به زور به رجا و ده کور و راست ده بنه وه ، به لام خو یان له به ردم به کور ره بر و تاقی کردنه وه
دا ناگرن و به سهخت کوردا ده تین ۰۰

۳- سه له ی (سه قونوی) و (خودموتاری) و (نیمچه مافه) به حسابی نه بر ده و له قنایان و

سیاستی بالا، مصلحت‌آمیزی و ناوختی و تایبته‌ی ی‌نیو کیا نیکی سیاسی به، له‌یا به‌تی
کیسه‌ی ناوختی (سی بی بیست و ره‌ی بیستان) و (شیعه و سوننی بهک گهل) و (پروتستان
و کاتولیک) و (کریکاران و خاوه‌ن سهرمایان) و (گرفتی ووزه - ازمه الطاقه) و (دیموکرا
سیتی) و له‌م باب‌ته‌یه، که‌دابی نیور ده‌ولتان رایه‌مه‌موو خوتی هه‌لتور تاندن و دست‌تی وهردا
نیک‌رمت ده‌کاته‌وه و دستوری نیوگه‌لانه که کیسه‌ی ناخوده‌بیت له‌نا و خودا جار مسهر بگریت،
به‌مه ناتوانی له‌روزگار نیکی وه‌کو تیسرودا و له‌بارو دوغیکی وه‌کو شه‌م سهرده‌ماندا و له‌هه‌ل
و مهرجی خباتی توند و تیژ و کاریگری عصریدا، که یارمه‌تی و کاری و کومه‌کی ده‌روه مهرجی
سهره‌کی و گه‌وره‌ی سهرکدوتنی هه‌ر خباتیکین و بی شه‌و مهرجه - به‌تایبته‌ی به‌نیسبت خباتی
نه‌ته‌وه‌یه‌کی کم دست و دواکدوتوو، و پارچه‌ی پارچه‌ی کرا و، و گه‌مارو سراوی وه‌کو کورد و داگیر
که‌رائیگی به‌توانا و، و دستدار، و به‌هیز، و پرچک، و یاره‌و پول - سهرکدوتنی خباتی
رزگار یخوازانه‌ی زور دووره دست و سهرت ده‌بیت.

له‌حاله‌تیکی وادا کسی تاماده‌نی به، مه‌گر له‌بهر مهربانیکی کاتی و کم تدمه‌نی خوی نه
بیت هاریت بکات، که یامان شه‌و هاری و یارمه‌تی به‌بیت به‌لاو به‌سه‌د جاران له‌لوتت‌وه دیتسه
ده‌روه - وه‌کو شه‌وه‌ی تیران و عورسی شه‌یلول، دوستایه‌تی ره‌ها و کاریت بکات و یارمه‌تی بت
چونکه هه‌ر سبه‌ی تو و داگیر که‌ره‌که له‌سهر (خودمختاریه‌که) ریاه ده‌کون، ده‌بنه‌ره دووقه‌لب
و روحیک و ثامت ده‌بنه‌وه، بیوا و خرابی و چهره‌سهری بر دوسته‌تت ده‌بنیته‌ره... حاکی هه‌یه
شم بی عه‌قلیه بکات (..)

خباتی گه‌لی کورد له‌کوردستانی با‌عم ووزدا بره‌بیت و یه‌سه‌سال ده‌ی به‌دوری خه‌مانی
بووجی (توتونومی) به‌وه گر ده‌خوات، عینده‌ی له‌کله‌دنیا نوریانی و با‌جان داره، عیشتا

و خوگرې و بهر ده و امی لی شهن ده بیته وه ... نه و سا که (کورد له کویدا پیوستی بوو له
ویدا ده بنی) و کرمان و کهرکوک و حمه که و شمکه نده روونه چوار هوده ی مالیک
ده بن ، نه که چوار قولینجکی دنیا ...
نه وه ی نه مهش نه کات له چاکترین حالتیدا ده بیته (جان کای چیک) ی کورده لئیمتاره
نه طهت ...

مافی دیاری کدنی چاره نووسی کورد
ویست و خوانزی و یزدانی میژوو کورد

لله آية لله يومئذ نشور نشكيبهمان

سندھری کھارستان

کورره زه زانی له کون مائنه غزمانی تو
گویی گره خو تو بلایم مه مکته فی قه و طانی تو
لیوک تورست و عمقی عموزه بی نه سکه بدرون
غریبه نا به عرت رشت سر عردی مهیدانی تو
به عرت رشت و نه رره همان نادی (ناراجه) هیران
همردی شماله نه مه کوزی بیجولانی تو
نه سوه ندو گولتی و رشت ناراجت نادی ناراجن
سر عردت روزه کوزنه جوگه و کیوانی تو
به شعواز و کیوک هم رشت زه نگار و روی نه صبه بین

۱۰۱
بُو تَه رَدَنک بَد تَوَابَه رَه و وَهَبَه نَب رَهوانِ تَو
دَاهَلِک تَه سَنُورَه دَوازَرَه و پِلَرَه تَه لَه
رَه لَیْتَه دَوازَرَه دَسِیْنَه تَقُورَسِی کُورَانِ تَو
(نابج) دَرِزِیَه تَه عَسَدَ تَقُوسِیَانِ نَو سَرَا
رَه ۱۰۱ بَسَت بِلَیْسَرَه بَنُورَسَت غَزوانِ تَو

- عَابِت تَارِکِ کُوبِی -

// شاد ما ۵۵ سینه ۵۵ تا گانجان //

۲- رمان بهر انبهر هموو بهره و لاو کور و کومهل و کسک ، لهبر روتنایی هلس و کوش و رایاندا ده بیت بهر انبهر نه ته وه که مان .

تا نیمرو و تا ما وه به کی زور دوری و اش که تا چا و برکات ه شه و سهره تا قمال سووک و جوان و به کهلک و فدر داره نیفلتوونیهی که هندی خوش با وهر و خوش و بست بجا و قیا و یا نه ببیته دستوری بهر قهراری نیو تا که تا که می مروف و نیو کومه لگا کانیش که همووی هر خیری رووت و نیجایی و بهر ایه ری ته و او ببیت نه بووه و نی یه ... چونکه هر چنده مروف لسه ره ری و زبازی شه وه دایه که لایسی نیجایی دستوری په لهی زیان بالی بکیشیت بهر کومه لگای مروف ایه تیدا و لهبری هه لپه و هاوار و په لامار و خو ویستن و بهر زه وه ند پمنه ، دایی بیکه وه زیان و هه لکردن و هاوکاری و بهر ایه ری جیگیریت و به لام هیشتا زوی ما وه که تم لاینه له هوش و گوش و رهفتاری مروفدا رهنگ بداته وه و ببیته یاسای زیان و دستوری بوونی مروف ... راسته هه نکلوی مزن لسه یار هیه وه نراوه و تا دیت ته لقهی شه و نیجایی ته فراوانتر ده بیت و زور لاینه نی زیانی مروف ده ته نیته وه ، هتا روزگار یکیش بهره و پیش بیجیت و که ره هه و تا مراز و زه مینهی لیک نریک بوونه وه و لیک تی گیشتن زیاتر ده بیت به کورتیه که می هر چنده شستیکنی بهر جاوه که او پی بهی تی هه لکینه نی ثاده می له بهی شارستانه تی و زور بوونی به یوه بندی و بهره هندی روشنبیری و داما تنی مهیدانی تازه به تازه ی هاریکاری - به کورتی له گه ل پیش که وتنی تیکرایی ثاده می دا ه باری تیک گیشتن و ریک که وتن و گونجانی بهر زه وه ند و ته بایی گستی و ورده و رده بتر خو دیشیته

بهر همستی همستیار و سر بهره‌ی داستانی بون و زمین ، به لام همیشه گدایکی به بهره‌ی
ماوه تا شه و کاتهی بی و بسیت نامینی به به ندیشه‌ی خوبار استن و لسته و خوکردنه وه ... تاشه
روژمن که به ته و ای سونده واری سلیبی پهله‌ی زبان پاکتا و ده بیت قسه‌ی شه و سیاسی به
ثینگیلزی به راسته که ده لیت : شتی نی به که بی بی بووتری دوستایه تی دوستایه تی لب
نیوان ده وله تاندا شه وه‌ی هه به بهره وه ندی به ... گزنگ شه وه شه چون شه بهره وه ندیه به چا وده کر
یت و هه لده سونگیلزی و چاکترین ریگا ده گزنگ بهره بو بیگه به شتی ...

شه گزنگ بووتری له به بهره تا بهره وه ندی گه لان به که و شه بهره وه ندیه له بیگه وه بهره لکر دن و سیک
وه گزنگه ران و ها و کاری و ها و کاری به ... شتی نه و تراوه که کس لری لی بیت ، به تایه تی به بیرو
شمه‌ی کورد هه له هم ، روانگه و زه مینه به وه خوریکیان جنگ ده که وی ، به لام که وی و له کوی دا به ته رازی
بی چه و اشبه گه لان و بسیت و خواست و بهره وه ندی خوبان له جنگی خوباندا به ... چون لسی بی
ده گزنگ بهره وه‌ی شه سره تا راست و خیر خوباندا نه به بیگات ؟ شه گزنگه شه و ابایه تیرو نه شه وه‌ی
کورد وه کو (عه رب و فارس و ثینگیلزی و روسی ...) سه ره به خو و خاوه ن کیانی خوی ده بیرو ، به لان
شه گزنگ هه ته و او بهره وه ندی و بهره وه ندی ته سکیش ری بیاده‌ی سیاسی نیو گه لان نه بوایه
ته و کومک و یاری و بشکیله به بی بزوتنه و دیه کی زرگا ، به خوازی وه کو (فیتنام ، لاس ، بوزه مبیق
جه زائیر ، فله سستین ... هتد) بوویه تی کوردیش ده بیرو ... یان چ نه بی هینده‌ی گیان له بهره
کیوی به کان به تنگیه وه ، ده هاتن و له فاست قه لچو کردن و هه ولی له نا و بی دنی بیش گیری لی ده کرا
عه بی عه قل و سیاسی زانستی و واقمیش شه وه به که شه کان ره کو هه ن بییشین و ته عامو
لیان له گه لدا بگریته ، نه که وه کو شه وه‌ی دلمان ده خوازی ، ده بی له زه مینه‌ی واقمی و بیونده هه تنگا
بهره و خواز و بسیت و پیویست بنهریت ، شه گینا له باز نه به کی سا و یلکانه‌ی ثیفلا شونیدا گز

دهخوین و هم مو عهدنگا. ویک بهر و نه ویمان ده گیریته وه که ماوه یه که له وه و بهر تبیدا بووین و وه کو
 تینووی بیابان نوو که وتنی تهر او یلکه ی بهر جا ومان له تینوا ندا فرزه مان لی ده بریت ..
 قسه واته ی زور به نرخ و مروفا نه ی وه کو " نه وه ی بو خوتت ده وی بو خه لکیتت بوی " و " نه و
 کسه ئیمان ده رنابات تا نه وه ی بوخوی ده یه وی بو برا که ی نه ویت " و " که زلله یه کیان لای راست
 دا لای چینی بو و هر چهر خینه " .. ده بی نه وشته بیروز و جوانکارا نه بیت کو رد له هم مو
 نه ته وه یه کی دیکه لای خوش بیت و سوودی تیدا بیت ، به لام نه مه تا وات و خوانزی به هه شتیا نه ی
 بووره دسته ، که کار لمسه بر شیمه و مستا و یه کی که ویت له باتی جاریک سه جار ان و به ده
 به نه موری نه که مین به لام چونکه به گولی به هار نایه و نه و گوله نه گهر له به هار دا نه بشکوی و ده م
 نه کاتیه وه ، سه رمای زستان ره قی مه لدینی و هه تا دیداریشی له زیر شخته ی به قری زستان
 نابینری ! ده بی گزلی کو رد بزانی که ی و له کویدا ده بشکوی ...
 بویه شیمه له گهل ریزی زورمانند بر داب و دستروری پیکه وه ژیران و سه ره تا کانی بیویستی
 ژیران مروف و له گهل هم مو تا وات و تا نا نچیک و خورگه یه کیان بو نه وروژه که ته م سه ره تا ی ریزی
 به را بهری و یه کانی و ها و تایی به ی تیدا سه قام گیر ده بیت و کو رد له زیر سایه و بالیدا
 یه هم مو مافه مروفا نه و نه ته وایه تیه کانی ده گات و با ریزگاری بوون و مانده وه ی خوی ده کات ... تا
 چارانه بو نه وه ی ریز بهری " شان " نه که مین و به ما و یلکه بی به رخ نه چینه ژیر ره جی چه قسوی
 قسه با به وه و دوست و دوژمنانی خومان به روون و دیاری بناسمین ده بی سیبیا سه تسی :
 " به را بهری " بگرینه بهر و کو رد بکهینه
 له دنیا یه کی بهرزه وه ند وستی وه کو شیمه ودا ، نه گهر به مانه وی سیبیا سه تکی راست و
 دروست و کو ردا نه مان هه بیت ده بی بناغه و سه ره تا ی زانستانه و نه گور داریزون که بتوانسی

بهر گهی هم مو گوران و گورانکاره یک بکریّت و هر دهم بیسه ننگ و ری نیشا ندهری هه نگا و مکا نما ن
بیت ، سیا هتیک که هم همیشه بتوانی (تطبیق) بکریّت و له هم مو یوار و کات و شو نیکدا
راست دهر جیت ، بویه ده بی شه هم خالانه بکرینه هر هتای شه و بنا غه به لگه نه و یستانه و هگو
پیشه کیه ک (مقدمات) تا سر ته تمام (فتالاج) ی نروست و گونجا و مان بداتی . گونجا نندن
له سیا هتدا نه دوزمنی تا سر و نه دوستی هتا هتایی بویه و ده بی . گونجا نندن
و یه کگریته و هی به رژه و هندی دوست و دوزمن نیاری ده کات و پله کانی هه لکشا و دا کشاوت شه و
دوستتایه تی و دوزمنایه تیش به بی ی چه ندایه تی و چونا یه تی شه و گونجا نندن و یه کگریته و یه ده دست
نیشا ن ده بکریته . ده بی کسیک ، لایه ک ، به ریه ک شیمرو دوست بیت و سیبیه ییدی گوران
به رژه و هندی بیویست ببیته دوزمن . هم مو میژوی مرقایه تی شایه تی همه م راستیه ن ، تبا
شهری سیر لاکه شه و رویا و دهریا و به ماع له نیو نینگلیر هکان و فیره نیسه کاندایه بیرو دوزمن
ته قلیدی . و خوبنه خوره ی شهری به کتری بیوون . که شهر یکی سیبیه یدی دوزمنی هه دوولا هاته
بیش بیرونه برا و به هه ر دوویان که وتنه گیانی ته لبا نیه کان . رووسه کان له هر به رژه و هندی
خویان و بیو ته ماعی پولندا خویان کرده به ریه یابی هیتله . و همیشه پیشکی دسیته که رته کانیان ،
هینده ی ته بیرونه که ته ماع که رته یهینه و هه رته گیانی به کتری و دوزمنایه تی که لایه ن تور له نوسه
تیه که ته بیویان هتیت تر کرده و دوزمنی ته قلیدی و میژوی له عالمی سیا هتدا که مه ی
متدا لانه و گره هه رژه یه و دوستی ستر اتیش " به هه میندی " گیالیته تی و خودا دوشینه
ته نها گونجا نندن به رژه و هندی که هم شیکانه نیاری ده کات .
(۱) مه بده تیه تی و نیشکی و (ما و چار فنوسی) و (ما و خانه بی) و هتا - ها و بیرونه و هریش - لیه
نیو گه لان و ده وله تا ندا ته نها شه و هنده چرده کن و خوده گرن و کاریان بی ده کری و بیتره و ده کریسن

مهتا له - نووری چوارچیهی - بهرزه وهندی میلی - و - بهر قهراری دمه لانداریتیدا - بمینته وه
 تهم شتانه وه کو مه بده شپه تی رووت و چاکهی " مالمق " و " ببویستی ی پیاده گردنیان له مه مو
 بار و دوخیکا " بیوونیان نی یه نه خسی سهر تاون ، هه ر بایی شه وه ندش ترخیان هه یه وه هه ن که
 دوو جه سهری بهرزه وه ندیه ک بهینته وه یه ک و بانگ شه یه کی بهر دل و " تنظیر " یکی ژیرانه و
 ری تی جوانه بیت بو ههنگای سیاسی ... بر وانه سهرده مانیک به (جواهر لال نهرو) بیان
 ده گووت - سهگی بهر قایی ئیستیماری شه مریکی - هه ر شه و کسه پاش چهند یالیک بوویه
 " نیشتمان بهرزه ری بیسه که و توو خولز ! " ... " تیتو " و " تیتویزم " جوینی سیاسی بوون
 هیندهی (جمال عبدالناصر) ریز و خورمه تی نه بوو له (تهر ازووی) دیعایه ی ما و بیرو ریکا نیدا ...
 " محمد حینی میکک " ی روزنامه نویسی به ناوبانگی میسرفی دهلی : جاریکیان له (خروشوف)
 م پرسسی : شهری ئیوه بو شه وه ننه دزی (مارشال تیتو) ده دوین و ده مستته وه ، خوشیوه
 که ئاو لیل ناکات ... که چی شه و برایه تی و دوستایه تیه تان له گه ل (ناصر) هکه ی ئیسه دا هه یه که
 فری بهر شیوعیه تی یه وه نی یه او هه ر دوو کیشیان دوو دیرگی بیزوتنه وه ی " بی لایه نانن " ؟
 له وه لامدا خروشوف به زه ر ده خه نه یه کی واوه که ده بویت تیم بگه یه نی له گوپی گای سیسه تدا
 نووستووم هوتی : تیتو که له بازنه ی ئیسه وه ده چپته بازنه ی بی لایه نان مال جابیمان لی ده کات
 و دوور ده که و پشته وه لیمان ... بویه ده بی گوپی رابکیشین ... به لام (ناصر) له بازنه ی - خولگه ی
 خورئا واوه - ده گوپی پشته وه بازنه ی بی لایه تان گه ره که مالی لیمان نئیزیک ده بیتته وه دیویه ئامیزی بو
 ده که یه نه وه و " الحق الجار علی الجار ! " ...
 له مه رووتتر سهرنج بده نه (چین و فیتنام) دوو دوسته موو به به ینا نه جووه که ی دوینی
 پیش رزگار بوونی (فیتنام) و کیو له به ینا بووه که ی ئیمروی دوا ی رزگاری !

ئەمەرىكا بويىچە كەم چار و دوچار بومبى ئەتوم دەدات بە زاپوندا ، ھىيتا دو كەلى بومبەكە لە
ئاسمانى زاپوندا نەره واپوۋە ، كە بوونە " براى يابى " يەكترى و "چىن" و " ئەمەرىكا " لى
ھىچدا كونايتەو لە دوژمنايەتى (ھەرورەوى) دا ئەبىت ! تاپا وای لى ماتوۋە كوچك لە ئاگر
گەرمتە و چىن لە ئەمەرىكا بە پەرور تەرە بو " ئەمنى ئەوروى !"
ئەلانە ھەلپە گرن ئاويان نرى " خەلك گىل كرىن و حول كرىن ! " .....

ئەمە ئەو ئەندىمان فېر دەكات كەدەمى و واشە كە كىمى ، لايەك ، پەرەيەك ، دەولەت كى لە
قلانە مەھلە و فېسارە كېشەدا ھەلوپىستى نروست و زانستانتە و مروفانە و
مەبدەئىيائەى ھەبىت ، بەلام ھەر لەھەمان كاتدا لە فىلان و فېسارى تردا زور چەوت و چەويىل و
دوژمنكارانە بوستىتەو ! .. لە ھەردوو حالەتتەدا ئەو لايەنە بەكى لەسەر بەھانەو بىئانوى
و بوژشى ئا كەوى ، بەتايبەتى ئەگەر گوللە بەندى پېش كەتووخوازى لەباخەلدا بىت .....

۲) كورد دەلى : بويە بىت دەلېم مامە چولەكەم بو بگرى ..... ئەكس يەبرا زامان دەزانى و كوللەشمان
بو ناگرى ئەگەر خېرىكمان لەئاوچە واندا نەدىنى ، يان لە ئىمە قەلەوتر چىنگىكەوى ..... ئە ئېمەش
دەبى كەس بە " مام " ى خوۋمان بزانىن تا چولەكەمان لە چىنگىكەنى ..... مام ئەو ەيە چولەكەمان بو
يگرى ، ئەك لىمان بفرىنى ! .....

ئەگەر يىلېن سىياسەت كە بوۋە چولەكە و تەپكەن و مام و ئاموزايى دەبىتە گالئەى منالان
ئىمە دەئىين : چولەكە زەربى دە بىكە دەبىتە خوشتەر و خوشتەر زەربى دەبىكە دەبىتە بەرمىلە
ئەوت و ئەويش لەدە بدەى دەبىتە ما و كارى و دوستايەتى و براىيەتى ، ھەيوۋە " دوستايەتى يەك "
لە زانستىتەدا مەتە ووردىلەكان - بايلىين ماتماتىك - فرىناغەتە - كۆم دەبن و پەرە ،
بەرە خەرمانە بەتەن ..... با جەما ۋەرەكەمان وورد وورد فېركەين و تىگەيەئىين ، با لەئەو فەندى

زار قه! هبالغی و زار اوه کان و " تیزم " و " تیسیت " هکاندا تهبلهق و چهواشدهی نه کهین ...
(۴) دهیی بیژانین هکه توز له تاو مهلناستی و خیر له چهرده و ری گر مهلناوهری ... یهلام ...
مهرجیش نی یه له هموو مهوریک باران بیاری ... تهگر ووردی کهینهوه دهبیته تهوهی یلیین پراسته
له دههلات و دام و دهزگا و سازمانه چهوسینهروهکان و داگیر کهرهکان و نیمیریالیزمهکان
چ خیری جاوهروان ناگری و مهنگوینی شیرین و سبالیان زههی و مهرگی تیدا چهسار دراوه ...
یهلام له دهیان سمل سوریشدا یهکیکیان بو کورد (همزغایه و شهوانی تریان) همزگا
یه ! له دوای جهنگی جهانی یه کهمهوه له (بزوتنهوهی رزگار یخوازی کورد) رابمینهوه ... بزانه
همووی به تیسیت گه یاندنی دم راستی یه نی یه ...

(۵) تنها کویره له جاوی خه لکيهوه دنیا دهبینی - یان اصلاهر قابینی یمن (تصور) ی دهکات و
پی گومان چهواشدهی (تصور) ی دهکات ... مرونیچاوساغ و جاو کراوه ، پیویستی نی یه له
چاویلکهی خه لکيهوه ستان ببینی ه که بینیشی کویره و چهواشدهی دهبینی !
کهواته هموو مستی تنها دهبی له روانگه و جاوی کوردهوه ببیتری و مامهلهی له گه لدا بکریت ه
تهو کایته دهتوانین بهرچی ی خومان ببینین و دوست و دوژمنیش ناچار ده کهین خوی ساغ کاتهوه و
له چهسار گه کهی بیته دهر ... ته مهنی خوی له خویدا یارمتهی شهو دوسته رارا و بهرزه ونسد
ویستانه ستان ده دات ه که له ترسان و له شهрман خویان ساغ کهنهوه و بهلانی کهمهوه
- بی لایهن - بن ه تا به زره تهئویل شهو بی لایهنی یه - ناچاری !! - یه یان به دوستایه تی لی
قبول بکهین با دیسانهوه خومان روون کهینهوه ::

نیمه له ناخهوه برومان بهوه همیه که وولجانی پهرهی ... یاقالیست و پینه گه و تووخواز
- لهبر زور هو ی زاتی و مهوزوعی - " دوست " یان - خیرخواز - ی (بزوتنهوهی رزگار یخوازی

کورد) ن دههئیی هه موو دلسوزانی کورد هه همیشه بهم راستیه گرنکه بهرچا وگرن و تا
دهتوانی و سنووری (خونه دورائیدن) هه ولی ئیزیک بوونهوه و چاره نووسی بهستنه وهشیان
له گه لدا بدریت ... بهلام که هاتوو " شوپاالیست خواز " ی و " بیشکه وتنخواز " ی
تهوان کرایه کیشانه و پیوانه و " ستاندر و standard " راستی و رهوای مسله و
مافی کورد تهو زه میندیه خوش ده بیت که خویان له یتر بچیته وه و وهکو " هاسه دنگر " و " هار
شان " و " دوست " یکی نه مینیته وه و ببینه " باشکو " و " هه بار " و
" پارسه زک " یکی تهوان هه مه هه چی سه ریه خویی و زاتییت و شه صیه تی خو و
تهه وایه تی له دهست دهه دین ... هیچ حیا و ازیه کیش تی به بیا و بیاوی سو فیته بیت بیان
خزمه تکاری تهه مریکا ! بیا و و خزمه تکاری هه در دوویان و له هه موو بار و هه ل و هه رچیکدا هه ر سو
کیه تی و که میتی به ! له سه ریکی تریشه وه وهه و (دوستانه) هه به هه له نا دهه دین و
بش تیان بی ده که مینه وه و تیان له ها و خه باتی و باشه رژی به یوه نندیه کانمان و دوستایه
تیه که هه دهه دین ... چونکه تهوان به گه ر دنیا بوون له وهی شه به له هه موو حاله تاندا هه ر هه رگی
نوای کلکی تهواننن ... چ پیویست نامینی دلخان راگرن و " انما مله بالمثل " مان له گه لدا بکه ن
هه رگین هه رگ هه کی کونیکی تهه کیان هاته بیش تورمان دهه نه دهه وه ... بهلام که دوستایه تیه
که (بهر اهر) و (هاسان) و (هاشان) یزو هه ببینه یه دیک پارچه و ده ردی ده لنین (لازم
و ملزوم) هه ته و کاته بیان ناچیتسه کونه که وه بیان که چور شه مستی له گه لدا دهه دین ...
دوو باره روو بهر هه کانی کلکایدتی و خو هه نواسین - دوسته زولد که کانی کورد و دوسته
راسته قینه کانی خه لکی تر هه لیده ره وه هه و هه ر یامو ... بویه (رایان بهر انبه ر هه موو بهر هه و
لا و کوو و کوومهل و کمیک له بهر رووشنایی هه ل و که وت و رایاندا نه بیت بهر انبه ر ته وه
که مان) . جا تهو که هه هه و بهر هیه هه و لا و دهوله ته (بیشکه وتوو هه غیرخوایه هه مرؤف

دوسته و شورگیره و هموو سیتیکه (که راو هلوپستی بهرانبر مسهله‌ی ره‌وای
کورد نروست و شورگیرانه بیت ...

ئه‌ممه‌ی خوگردنه قه‌بان تی‌یه‌ی چونکه شه و ئیدیمایانه‌ی (بیسکه و توویی و خیرخوایی و مروف دوستی
و شورگیره) ده‌یین یواریکی راستمان هه‌بیت ، چ یواریکی له مسهله‌ی ره‌وای کورد یوارتر نییه
چونکه شه‌گه‌ر خسیبی ره‌وای روت و راستیتی سهر به‌خومان له‌گه‌لدا بکریت ، گوایه شته‌کان
خویان ره‌وایی و راستیتی و (ماهیه) تیان به‌خویانه‌وه و حوکی " حلق " جاوه‌روانی ویستی
شه‌موبه‌ر شه‌ه‌ندی شه و ناکات و جاوبه‌ستراوه و هوش کراوه‌یه ... شه‌وا به‌پیی هموو حسیبیک و
سهرنج و لیکدانه‌وه و بو‌چوونیک زانستی ، و یژدانانه ، ئایدیالیته ، واقعی یانه و و ههرجی
هه‌یه مسهله‌ی کورد شه‌گه‌ر مسهله‌ی هه‌ره‌ عادیل و نروست و ره‌واکانی جیهان و سهرتاسه‌ری
شیزوو نه‌بیت ، به‌کیکه له‌و مسهله به‌رچاوانه ... بو‌یه خوی له‌خویدا ده‌بیته پیوانه‌ی راستی
و نروستی شه و ئیدیمایانه ... خو شه‌گه‌ر مسهله‌ی به‌ک یارجه‌یی و به‌کیتی و خیر و راستیه‌کان
به‌ته بیس نیسانه‌وه مسهله‌ی میژوویی و ره‌واتی بیسیت و بیسچ ملیسون مروف له
نوووری ماله ویرانه‌ی خویدا یارجه‌یه‌ک و به‌پیی گرتنگ و نه‌پساوه‌ی شه و خیری
گیتی و به‌ک یارجه‌یه‌یه ، به‌پیی هموو دستور و یاسا ئاسمانی و وه‌زعه‌ی کافسی
کورد هه‌ق به‌دسته و گه‌په‌ستی به‌و مانه نه‌ده‌واپه‌تی و چوون به‌کیانسه‌ی له‌گه‌ل نه‌ته‌وه
کانی تردا ، نه‌ک هه‌ر کوسپیک نی‌یه له‌به‌رده‌م ویست و به‌ر شه‌ه‌ندی و ره‌وای گه‌لانی
به‌یوه‌نفسدا ، به‌تایبه‌تی و هموو کوه‌مه‌لگای موقایه‌تی ، به‌لکوری خوش‌کهریکی ئیجابیی
به‌ره‌و بیس چوون و ته‌وزم یانه به‌واتیش ....

شه‌گه‌ر مسهله‌ی " نسبی " یه‌تیسمان به‌روودا بدریت و گوایه شته‌کان " نسبی " یین
و هه‌ر کسه‌ی یان هه‌ر مسهله‌یه‌ی له‌سویکی تایبه‌ته‌وه تی‌ی ده‌روانری ... شه‌وا ئیسمه‌ش

همان هه قمان ههیه به پیی شه و دس تووره راما ن له بیر روینایی مسهله ی نه شه وه که ماندا
بیت م... پیویه له هه موو حاله تاندا مسهله ی نه شه وه ی کورد ده بیته (Standard) ...
هه رکس و هه رجه کیش نژی و بست و ماف و ره وای کورد بو مستینه وه نژی هه قی رووت ده و مستینه وه
پیویه له زار او ه کونه کانی وه کو (شیتان) و (طاغوت) هزه تا ده گاته " شیزم " کانیسی
" فاشیزم " و " سؤقییزم " و " شیمپریالییزم " و " هه رخی خه لک و خوایه پیی خوش نه بیت
وایه ... جا خوای نه کرد و تو پیی شالی المسیر لکی ده تا لینه ر بهر میلی رهنگی سه و و
و رهنگا ورهنگی له خوی هه لده سوو ... مسهله ی کورد ته رازووی " زیر هه کیشی
ده روون و جه و هه ر بهتی ... هه روا شه چونکه شه وه ی له شاست ره وایه کی تا و هه قدا جه وت بیته وه
پی گو فان جه وتیتی له نا خدایه ... که ی ده بیتوانین شه شه رکه به شه نجام بدهین ؟
ته نها شه و کاتانی که هه ر هتی ده بین با بین به لام (پیش هه موو شتی ده پی کورد بین)

تدم کورد کوردینیه یو ؟

تدم من مروفم و توش ، چون رهنگی جلو و بسته بلالو تهوژمی خوین و همست و نستی تایبتهتی و
سهر بهخوم ههیه و ههته ، بی تهو خسله تانه بیکهوه و بمسهریه کهوه متیک نیم و نیت ،
به واتایه کی تر تهو خسله تانه ، به کومهل ، بوون و " طبعیه " ی من و تو دهردهخن و
ویکرای تهم " کسایه تی " من و توشن ، به لام سهر بهخو و جیاواز و ههریه که هی خوی
تهم بوونی سهر بهخو و تایبته تیه ته مان بوونی کسی تر ناسریته وه و له به بین نابات ... ناواش
" کورد " یتی من و تو و هه موو تاکه کانی کورد مروفیتی من و تو و کورد دهنه خستی ...
(دیاره مه بمستیش له کوردیتی زمان و زاینده و جل و بهرگ و داک و بیایی کورد نیسه و بیس .
به لکو مفهومیکی فلسفه فی و ژبانیسه که مهرجی ههره سهره کی خوبمستنه وه و انتمایسه بو
تامانج و ویست و خوازه میژووپی و سروشتیه رهواکانی کورده ...) خه لکی تهته وه کانی
دیکمش ههروا ، جهندهش گونجان و ریک و بیکی و سازگاری له یاسا سروشتیه کانی جهاندا ههمن ،
تهوهندهش گونجان و هاوشانی و بهرا بهری و " ته نسیق " له نخوان تهم رهوا یانهدا ههمن ، هه موو
نیاسازی و دژایه تی و بیاک کهوتنیکیش بهرچاو کهویت لایان و له خت دهرچوونه ، تهک باری
سروشتی تهم دیارده خوړسکه ! تهم راستیه کی زانستی و مهناقیه ، تهوهی له ممش بهدهنگ
بیته له بوونی مروفانهی خوی راست ده بیته وه و دهجته وه به گر خویدا ، تهممش رهپ و راست
بهجهوانه و دژی " ره گز بهرستی " و " شو قینیتی " و هه موو بهندر باویکی خوبه زیاد گرتته .

شم دوو مته، ئاسمان و ريسان ... تیکه لار کردنیان نیمانی نه زانین و شمتی پستی و
خوبه گم گریسه ه مهر له و بابته بی عدلیه یه که (له داخی خوی خراب، خوی یه توپین بدات)
ئیمه خۆمان کوردین، مسه له کاسمان، زه مینه که و کهرسه و هو و ئامراز و مه بمسته کاسان
زان و ئامانج و خوازه کاسان کوردیین ... وه کو (کورد) پش به پشکی دانه بر اوین له مرقایه تی
و تنها له سووچی (کورد) یتیمانده وه پشکی ئه رکی مرقایه تیمان پش ده بری و مه لدمستی ...
ئینجا بو ده بی گوی بو شه وانه را گرین که ده یانه وی شم عمور راستی و ره وایه بدزنه وه و
بیگیزنده و بیده ندوه به شتی که بوونی نیسه و خه یالی " سو شه تا ئیانده " بوونی نیسه
کتیبه پورتکا وه کاسان ... سو رگیزایه تی هچین پهروه ری ه مرقا، دوستی ه هزار ویستی و
دلسوزی ه پاکیتی و خونه ویستی ه گدل په رستی و مرقایه تی و هری شتی چاک و پاک و ره وایه
یو مرقایکی کورد له سووچ و خزمه تی ده ور و بدر و کومه له که یه وه ه که (کورد) ه ه ئیمکانی
پهیدا بوونی هه یه و له وه وه رهنه ده داته وه و ده گاته نیزیان و دوور و دوور تر و دوور تریش !
که واته (کوردیتی) نوقته ی " انالقی " ه ناک " انالقی " !! وه کو شه وانده ی له دنیا نه گه یشتوون
و به (کوردیتی) ئیمه قایل نین و چاویان پیا هه لنا یه ت و ده یانه وی ئیرکی بوون و
مانده و به رده وای و نروستیمان له چنک ده ربینن ه تا به چه کیکی ژهنک گرتووی گولی وه کو
شه وی خویان له مه دانه که دا ها ومانیان بین ه نه ک چه کی برنده ی " کوردایه تی " هه لته کینه ر -
به بیانوی شه وه ی (چی بوو شم کورد کوردینه یه نه برایه وه) !!!
ئاغایان بر وا بنه رمورن ئیمه رندیکه یین ه تا کوردی مایی (کورد کوردینه) دینه موچ
بوون و ژیان و مانده وه و چه کی برنده و کار یگدیری هه باتی ده بیت !! سامانی گه وره و لسه
بن نه ماتووی (پاسوک) پش مهر شو نه لسه نه و چه که یه .

تیلداکی له نووری کوردایه تی

دووی له داستای به جاک تیلداکی له نووری

له مهوی ۲۶ - ۲۷ / ۱ / ۱۹۸۱ دهستهی شهید (فرهاد خفاف) چونه سهر مهخفهری
شازادی و بو ماوهی سعاتیبا داینه بهرتهقی چهکی سووک و قورس و بامان له قولتیکی
ترهوه بو سهیه کیان نایهوه بو هیزه چه ره له فریاماتوه کان که بهدم تهقه کوه دهچوون ، له
دهنجامدا دوو جایی شمعی به ناوی (سین) و (عبه رهبر) کوزران و سیانیشر بریندار
بوون ، بیشمه گه کان یشر بی زیان گه رانهوه ...

له دووی ۱ / ۲ / ۱۹۸۱ دهستهی شهید (کاکه فه تاج) سهیتره پکیان له سهر جادهی
سلیمانی - جوارتا دانا کوملهی سهیارهی هاورایانیان پراگرت و ریجازی کوردایهتی
و شویشیان بو پروونکردنهوه ، بازر شهیدی که سکی گومان لی کرا و به ناوی (رعد محمد -
علوان) به بارمه گیرا ... که پان لیکولینهوه ده رکوت شه گهر چی له بنه مالیه کی تاوانباره
به لام خوی چ تاوانیکی به سهردا ساغ نه بووه بویه شازاد کرا .

له مهوی ۵ - ۶ / ۲ / ۱۹۸۱ دهستهی شهید (ملازم محمد شوقی) و (ملازم محمد احمد)
به جاوبهشی له دوو قولوه چورنه شاری سلیمانی و قولتی به که میان دوو (نایب خابط) ی
نیستخبارات و ثافره تیکی سهر به شمعیان که وته که مینهوه که دوو ده مانچهی مۆکارینی
ژماره (۱۳۸۴۲) و (۵۰۴۹) پان بی بوو به نیازی دانیان به دادگای شوپرسی به

تاوانی (کورد کوژی) بال دست کران ... له قۆنی دوو مهوه بو ماوهی سهعاتیک دست
بمهس مزگهوتی (سهپوان) دا گهرا و سوود له مایکرونی مزگهوته که گهرا بو بالوکردنه وهی
یانگه وازی مهپه مه له و خوڤروشیانی خزاونه ته زه لکاروی بهسه ره گهز بهرسته کانه وه ،
بو مه وهی دست له خوڤروشی مه لگرن و بگه ریینه وه با وه شی نه ته وه که بیان و مهروه ما بانگی
نازادی و موده ی رابه رین و سه ریسته ی کوردیان دا به گوینی جه ما وه ردا ، که ده نه گیکی
گه وری دایه وه له شاری مه لمت و قوریانی دا ... که یاشان ده زگا جاسوسی و بیا و کوژه
- کانی بهس له ترس دووباره بوونه وهی شه کاره دهستی بهسه زوربه ی مایکروفه کانی
مزگهوته کانه گرت .

- له شهوی ۶ - ۲ / ۲ / ۱۹۸۱ دهستی شهید (کامیل شهفیق) چوونه سهر مولگای
جاش شهعبیه کان و بو ماوهی سهعاتیک به جه کی سوک و قورس کوتایانی ...
سهر له هه مان شهیدا چونه سهر مالی سن جاش شهعبی ، یاش شهوه ی ته مینی کران و به لیسنی
شهوه بیان دا که دست له خوڤروشی بکیشنه وه به (که قاله تی گیانی) به ره لکران .

- له شهوی ۸ - ۲ / ۹ / ۱۹۸۱ دهستی شهید (سهردار) چوونه سهر مالی خوڤروشی
(عومهری مینابلوک) و دایانه بهر تهقه ، له گه رانه مه دا دوو جاش شهعبیان گرت
یاش که قاله تی لێ وه رگرتنیان نازاد کران ، به لام له نیزی که توی مه لیا که وتنه بوسه یه کی
دوژمنه وه ، که نازایانه لێ یان هاتنه دست و توانیان له بوسه که ده رچن تهنها پیشمه رگه
سه کی قاره مان بریندار بوو شه ویش برینه که ی سووکه .

له شهوی ۱۷ - ۱۱ / ۲ / ۱۹۸۱ دهستھی / شهید درویش / چوونه سهر جاش سعید نسی
 (اصلی زه راعی) بو ماوهی سعادتیک تهقه له نیوانیاندا بهردهوام بوو ، زیانی نوژمن
 جاش سعیدکی کوژاو و به کیکی بویندار بووه ، بهلام توانیان به سهلامهتی خویشان لسی
 رزگارکن .

له شهوی ۱۶ - ۱۲ / ۲ / ۱۹۸۱ دهستھی شهید (ماژم محمد شوقی) چوونه سهر بهشی
 ناوخوای زانکوی سلیمان له نیک گردی سهیوان ، باش شهوهی سعادتیک ریپسازی
 شوین و کوردایهتیاں بو قوتابیان روونکردنهوه و هانیاں دان که له بهر دهه زه بیرو زهنگی
 برندانهی بهسیاندا خوراگرن ، له نیوان (۴۵۰) قوتابیدا ، (۱۹) قوتابی بهسی له
 (نصیر) بهره و ژوور و (۸) قوتابی ئورنیاں به بارمه گرت شههش ناو نیسان و پلهی
 حیزبیانه ..

الکلیه	صالحه	حیاطه	درجه الحزبه
کولایه	حسینه	سلک	پلهی حزبی
الکلیه	۱ - ربیع توفیق قاسم ۱۹۶۱	الأردن	عضو
التربیه	۲ - لومی احمد رفاعی ۱۹۶۳	الأردن	_____
التربیه	۳ - محمد هایل مندوح ۱۹۶۲	الأردن	_____
الهندسه	۴ - ایاد اکرم الحبیونی ۱۹۶۳	الأردن	_____
الزراعیه	۵ - سامی حمد العوده ۱۹۶۲	الأردن	_____
التربیه	۶ - خالد عبداالمعالی ۱۹۶۱	الأردن	_____
الإداب	۷ - عونى عيسى برم ۱۹۶۲	الأردن	_____
الکلیه	۸ - فرحان محمد فرحان ۱۹۶۱	الأردن	_____

ناو	تعمیر	محلای	کولیتی	بله‌ی حزب
۱ - سلام عبدالجبار ظا	۱۹۵۹	الانبار	الزراعه	نصیر متقدم
۲ - عباد	۱۹۶۱	التامیم	التربيه	نصیر
۳ - وعدا لله سعدي عبدالله	۱۹۶۰	موصل	التربيه	عضو
۴ - علي قاسم مهدي	۱۹۶۱	بغداد	الاداب	نصیر
۱۳ - عامر فاضل داود	۱۹۶۳	ديالى	التربيه	نصیر متقدم
۱۴ - ابراهيم محمود جاسم	۱۹۶۳	ديالى	التربيه	نصیر
۱۵ - ثائر سامي فرج	۱۹۶۰	بغداد	التربيه	نصیر
۱۶ - نصیر ناظم عبدالجبار	۱۹۶۳	بصره	التربيه	نصیر
۱۷ - باسم عبد عباس	۱۹۶۰	ديوانيه	التربيه	نصیر متقدم
۱۸ - اسعد فائق عبدالطافا	۱۹۵۸	بصره	التربيه	نصیر
۱۹ - عبدالناصر عواد مليا	۱۹۶۲	بصره	التربيه	نصیر
۲۰ - سعد مرزوق حسن	۱۹۶۱	كربلاء	التربيه	عضو
۲۱ - صاحب مهدي محمد	۱۹۵۹	بغداد	التربيه	نصیر
۲۲ - عبدالكريم رحيم رستم	۱۹۵۸	ديوانيه	المعلوم	نصیر
۲۳ - ابياد صاحب عاظم	۱۹۶۲	الانبار	الزراعه	نصیر
۲۴ - سامي صاحب صفوا	۱۹۶۰	بغداد	الهندسه	نصیر
۲۵ - عبدالكريم ابا عجم حمود	۱۹۵۸	بغداد	التربيه	نصیر
۲۶ - زياد طارق علي	۱۹۶۲	الانبار	الهندسه	نصیر

پله‌ی حیثی	کولیجیسی	خه‌لکی	ته‌مه‌ن	ناو
نصیر	علوم	بفداد	۱۹۶۲ عامر حمید سلمان	۲۷

جه‌ماوهری به شهره‌ی و سته‌مدیده‌ی کورد
 شه‌گهر چی ئیته‌ ته‌نھا به‌که‌م و دادوهری‌یکمان به‌ر جه‌ماوهری زه‌حه‌ت‌کیشی کورده و به‌س ۰۰۰ شه‌وه‌ی
 ده‌یکه‌ین شه‌رکیکی بیروز و بیویستی به‌ر شانمانه ، نه‌ چاوهروانی ئافه‌رین و نوقلانین ، نه
 دزه‌ خونجینه و (میزاجی یرته‌قالی) داگیرکه‌ره‌که و بوئه‌ ائیشمان به‌لوه‌ مه‌به‌سته ، به‌لام بۆ
 شه‌وه‌ی که‌س کاویژی " نان و بیاز " مان بیوه‌ نه‌کات و بازرگانی سوکانه و بی ئابروانه به‌
 خواست و ویست و مه‌سه‌له‌ ره‌واکه‌مانه‌وه‌ نه‌کریت ، به‌ بیویستمان زانی له‌باره‌ی چونه‌تسی و
 میوه و بیور و مه‌به‌ست له‌ به‌ بارمه‌ گرتنی شه‌و قوتابی به‌ عسیانه‌دا رونکردنه‌وه‌یه‌که‌ به‌ینه
 به‌س چاوان :

۱- ئامه‌کرایه شه‌وه‌ی به‌عسی بیته ، جا فه‌رمانبه‌ر ، مه‌لا ، قوتابی ، سیخور ، شه‌من ،
 مه‌رچی به‌ک بیته به‌عسی به‌ و له‌ شوین و نه‌لکه‌وتی بخویدا ده‌وری جاسوس و شه‌مئیک ده‌بینی به‌سه‌ر
 جه‌ماوهری گه‌له‌که‌ماندا .

۲- چون " شه‌منی سیاسی " و " شه‌منی ئابووری " و " شه‌منی ناوخو و ده‌ره‌وه " به‌یه‌ ئاواش " شه‌منی
 روشنبیری - الامن الثقافی " به‌یه‌ ۰۰۰ ته‌نھا جیاوازیان شه‌وه‌یه‌ شه‌مانه‌ له‌ به‌رگی " نیلی و
 رصافی " یدان ! شه‌گهر ووردی ، که‌ینه‌وه‌ شه‌مانه‌ خه‌ترترن چونکه‌ شه‌منی ره‌شوکی ناتوانی و بۆی

نالوی وه کو ئه مان ناوه دیری و دووی قوتابیه نا به عسبه کان بکهون .

۳- ئه مانه له نێوان (۴۵۰) قوتابیدا ههلبژێردراون و هه موویان به ده می خۆیان دانیان ناوه بهوهی که له یلهی (نهبی) به ره و ژوور ترن ، که دیاره یلهیهکی واکه کما و له به عسدا

- جا هه رچه یه ده بیج با بیج - دوژمنیکی سه ره سه ختی هه موو که له عیراقن .

۴- ئه مانه له با و پارسه نگی گیرانی سه دان خێزانی بیسه ره که دا گیراون ، که له مندالی سه مانگانه وه تا پیره میژد و پیره ژنی عه متا سه له له زیندان ترسنا که کانی به عسدا له ژیر درنده ترین هه ره سه ری و شوکاندنێ " نه فسی و به ده نی " دان ...

۵- قوتابیه ئوردونیه کان دژی بوون و جمو بولی داگیرانه ی سوپای (مه لیکه عوسین) ی خو فرومی داگیر که ره که کورستاندا گیراون ...

هه رچه نده هه ندی بیج تا بروو (مپتور) بو خوبرنده بیسه وه و گیره شیۆینی قاوی شه وه یان داخستوه گوا به ئه مانه (فه له ستینی) بن . . . وه نه بیج شه مه له خۆمه ریستی و دلسوزی فه له ستینیان و کورده وه بکه ن ... یون که را بو ردووی خۆیان و ده ور و به ریان انهره ی زۆر ره ی و بر سه رمی به یوه ندیان له که " ئیسرا ئیلا " دا هه یه . . . شه مه له تنها بو شیواندن و دا کریمی ده که ن ... جا ئیسه هه ر زوو ته له ی ته قیوه شه وان هه مان به رووی خۆیاندا ته قاندۆته وه ، کاسی که " فه له ستینی هه کان " تا که تا زاد کردنی قوتابیه ئوردونیه کان یان له جه زیمان کرد ، وه که روویه کی دوستانه بریارمان دا تا کایان قبوول بکه یین و بو یان تا زاد که یین ... له که له پیشاندانی به لگی ده می و ده ستی شه واندا که " ئوردونین . . . "

پیش شه وه ی بو شه وه ، که ده ری هه یین " سه ره به خۆیی " و " بروا به خۆبوون " و " خۆبیون " چون ده بیج :
۱- به توندی ره فزی شه وه ته ما عه مان کرد که نرایه به زمان بو به کاره یێانی شه مه مه سه له یه به و جو ره ی لیه " ده یه وی . . . ره فزیمان کرد که به یه نه برد و خه لگی تر به سه زماندا به ره ته وه ، با

ټولو بهرینه وهیږه، ټولو ایدانی به عمر بنیت ...

ب- ټولو مهرجه، دانرا برو بو، کیتانه وهی سوبای داگیر که ری ژوردون له کورستان (نه له
عیراق، چونکه له "عمرین" بهر وه خوار به یوه ندیدار نویه به ټیمه وه) گوډرا بسه
(تحمید کردنی) جموجولی ټولو سوبا داگیر که ره، نه یادا - خیر غوایان - به لایه نی چه وتی دا
تا ویلی کهن ... ټیمه له کپشه ی شهردا "گامان له گاراندا نی به، تا بی ژوله ی خومان سی
ټولو بهر بردوو بکهین" ...

٦- مهرجمان ټولو بهردانی ټولو قوتابیان بهردانی خیزانی گپراوی پشمه رگه کانی کورد بووه ...
هتا رازیش بووین به وهی که ټوله گهر خیزانی پشمه رگه ی لایه نه شوړه گیره کانی تر به ریدن و
ټه وانده ی (پاسوک) بشپیلنه وه مهر رازین ...

٧- بهر میسی ټاگا داری بهریمان کردو ټه ره که ټا مادین ټولو قوتابیان به ریدنه به و مهرجه ی
(١٠٠ سهد) خیزانی گپراو بهم جوړه ی خواره وه بهر بدنه :

٢٠ خیزانی به کیتی نیستمانی کورستان .

٢٠ خیزانی چیزبی میوعی عیراقی .

٢٠ خیزانی پارتی دیموکراتی کورستان .

٢٠ خیزانی چیزبی سو خالیستی به کگرتووی کورستان .

١٠ خیزانی کومه له ی ره نجه رانی کورستان - که بالیکي به کیتی به -

١٠ خیزانی پاسوک ....

چونکه ټیمه سه نگر له هین کوردیکي دل سوز جوی ناکه پنه وه .

٨- ټاگا داری ټه موو لایه نه سیاسی به شوړه گیره گانمان کردووه به بده می و به نووسراوی

رسمی که نوینداریان بنیزن و چاویان بیجان بکهویت ... هر بیمنیار و باریکی سرنجشیان
 ام بارهیهوه مهیت دهترینتیش چاو و پیشوازی لی دهگریت ....
 بو هر مهلهیهکی دیکه شمر و دهیکهین چونکه نیمه (بیست و نهوهی هر شتی بین ... کوردین)
 هرین دهکین دوست و دوژمن پان بزائن نیمه به تهنک بهرزه وهندی و رهوا نهتهوه که مانهوه
 نهیت ، که جووته له گهل بهرزه وندی و رهوایی مرونایه تیدا ، به تهنک هین شتیکی دیکهوه
 نایهین و بهت مای شهوه . نین سیدی بهصریان هین داگیر کهریکی دیکه باای رحم و مهرجه متمان
 په سردا بکیمی ، تا یه بوستالی ره له م نیشتماندا مابیت نیمه له جهنگبکی بهروز و مان
 و نه مانداین له گه لیاندا و چون بومان ههلهکوی و له کوی بومان ههلهکوی - شهوندهی بتوانین -
 دست نایاریزین ... نیمه بهصایه تی و زایونیزم لیک جوی ناکهینهوه ، کوردین وه کو فهلهستینی
 نیشتمان داگیر کرا و چهساویه ، شهوان چون رهفتار ده کهن بهرامبر داگیر کهریان ، نیمه ش
 - نهک لهرووی لسانی کردنهوه بهلکو له رووی رهوا بیخینی شه و ریبازه - هه مان رهفتار له گهل
 داگیر کهرانشاندا دهکین چونکه بانئ شورشگیران یهک ههوایه ... کیه بازرگانی بهوه دهکات
 خوا بازاری بی شه رسمی بدات ...

تیره سه زبان، جه ماورین کونجای نین

ته‌ی جه ماوهری زه‌حمه‌ت‌کیشی کورد ...

کۆر و کۆمه‌لی سیاسی و همه‌وو جۆره ری‌کراویتی دیکه‌ی کۆمه‌لیه‌تی به‌ر به‌و نیاز و ناوه‌وه ده‌توانی حی‌خوی له کۆمه‌لدا بکاته‌وه که بو‌خزمه‌تی کۆمه‌ل و به‌دیه‌نانی ئامانجه‌کانی جه‌ماوهر و حی‌به‌حی کردنی بی‌ویست و خواسته‌کانی ره‌نجه‌رانی کۆمه‌ل ما‌تۆته مه‌یدانی چالکی و خه‌باته‌وه ، بۆیه همه‌وو کۆمه‌لیک درووشم و خواسته‌کانی جه‌ماوهر به‌رز ده‌کاته‌وه و به‌ریه‌که‌ی له روان‌گه و دیده‌گایه‌کی تایبه‌تی و شیوه و چۆرتکی جیا‌واز و رۆژ و شوینیکی دیاری خوی له کۆمه‌ل نیزیک ده‌کاته‌وه و مه‌وائی شه‌وه ده‌دات کۆمه‌لانی خه‌لکی له ده‌وری خوی خه‌ر ده‌کات و سوود له ووزه و توانایان ببینی ... دیاره شه‌و کۆمه‌لانی که له‌مه‌ر بناغه‌و بنجینه‌یه‌کی راست و دروستیش مه‌لنه‌چوون هه‌مان رینگا ده‌گرته‌ به‌ر ، چونکه بی‌بروای جه‌ماوهر و نشت‌گیری ره‌نجه‌ران و تین و تا‌وی زه‌حمه‌ت‌کیشان هه‌ی کۆمه‌لانی ناتوانی به‌شه‌ر که‌کانی خوی مه‌اسی ... کورد ووتنه‌ی (شه‌ر بی‌ده‌سه‌اته همه‌وو که‌سی تاقه‌تی به‌سه‌ردا ده‌سکی) ... و سوز و خواستی جه‌ماوهر ، به‌تایبه‌تی شه‌گه‌ر جه‌ماوهریکی زه‌حمه‌ت‌کیشی و ره‌نج‌خورا و و ژیر ده‌سه‌روه‌کو کوردیش بیته شه‌وا ده‌روازه‌ی

کومک و پشتگیری بو مهر کمید، دهفاته سر پشت تسهید کی خبری بو بکات و گهمی له ژان و
 مهینه تیه کانی گهم وه کات ۰۰۰ به لام بواری راستو جهوتی و دلسوزی نادلسوزی و ناخ و روالهت
 و خزمهتگوزاری و بخو قلهو کردن کار و کردهوه و رهفتار و بهره مه ۰۰۰ لهوانه یه مهر هیزیکسی
 سیاسی بتوانی بو ماوه یه که جه ماوه چاوبهست بکات و جهوا مه ی بکات و له خمتی بهری ه
 به لام تاسر ناتوانی ساخته و کلهک و درو و دهامه ی بشاریتموه و زرو به زوو رووی ره و
 نار هوای بو جه ماوه درده کهوتی ۰۰۰ بو یه به پیویستی ده زانین بهند کیشانه و پیوانه یه کی
 زانستی و راستی میثرووی تاتی گراوه مه یه بیخه یته بهر دهست جه ماوه تا بتوانی بیسر و
 باوه ر و دروشم و همنگا و و هملویست و بانگامه ی هموو ایه که عملیسه نگینی و بی دی به
 لاری پیدا نه بن ۰۰ با جه ماوه خوی ناغای خوی بیت ۰۰۰ خوی جه گهم بیت ۰۰ و کهس خوی لی نه کات
 دم سبی و برا گوره و بی به وسینیتوه و دایدوشی .

۱ - هموو بیرو باوه ریک و دروشم و بیس کردنه یه که بی ریسته له واقعی کومهل گای کورده وار یه وه
 هلقولابی و دهست نیمانی کومدل و کیسه کانی جه ماوه ر خواست و ویسته کانی نه ته وه که
 مان بکات و له بهر رومنایی نه وه دهست نیمان و دیار و گردنانه دا چاره راست و دروستی
 خومالی و کوردانه بودیار بکات و بهوتی به عملی و کهوت له گه که کیسه کان بکات و بهوری و
 موینه راست و هملوانه میرات و کله بوری نه ته وایه تی کورد و تاقی کردنه وه کانی کورد
 و گهانی جه ساوه و میثرووی بر مکو و مهره فی کورد نار هسه که کیسه کان بکات و ری و ریبار
 ی کوردانه بگریته بهر بو به دینه نانی خواسته کانی جه ماوه و جی به جی کردنی شامانجه کانی
 کومهل و گه یاندنی کومهل بهر قوناخ و مهلبنده مهلبسته تی ۰۰
 جه ماوه ری به مهره فی کورد
 مهر بیرو باوه ریک له گه ویست و خواستی درونقا نه گونجا بروای بی مه گه و له دهوری خر مه بدره وه

بهر دارا و فرمایند مستی نهته و ایته تی و کما به تیتسی بریندار گرد و دژی و مستایه وه
دژی بو مسته ره وه و نهیلی ره کدا کوتی . . . . چونکه غورکویه و ده داته گیانت و ژیا نت و میژوو
و چاره نووست .

بهر کور و کوملینک به نامرا و بی فنده فیلا و عوام مهله له تینه دروشمی ثاوات و
ثا مانجه کانتی بهرز نه کرده وه و نهولی به دیه پانی نه دا بزانه یادو گهره و ده یه وه ده ست
به زاخدا بگات .

بهر کسری ریزی له غوت و بیر و باور و کدله بووری نهته و ایته تیت نه کرت ، دشتی تی که و
بهری که و حبیبی دروشمی بو بکه .

بهر ایله خوی این گردیده کویتا و دم سبی و ویستی خوری به سمرتا به دینی و ده ست
دریزی ناره وای کرده سمرت بهری بی بگره و دژی بوسته .

۲ - بهرجی بیر و باوهریا، دهیلی و بهر دروشمی بهرز ده کاتوره و چ تهوائی به جه ماوهر ده دات
ده بی له بواری تا قی کرده وه و بهلی و کهوت و رهفتاردا جووت نیته وه اه کدا واته کاند . . . .

ته وه ی ده یا . . . . ده بی راست و بی بی و بهنا و پاسیر بیت . . . . ده بی به زمانی ره نجه دران و
جه ماوهری زه همه تکین بیت ، جه ماوهر لئی تی بگات و بووی قووت بیجی و بووی به سعیندری ، نابیی

به ماشه و هومه و قسه ناو کتیب سهر اه جه ماوهر تیک بدرکت ، نابیی جه ماوهر و ایسی
بکریت که هیچ نازانی و له دنیا ناا و مه بهستی خوی بیر دیاری نازریت . . . . همه به که همزنگوی

ده ست برینی جه ماوهره . . . . به کهم بهردی بناغری لادان و بازرگانی کرده به جه ماوهره وه . . . .
گه وره ترین دیارده ی ساخته و هله چه و امه کردن . . . و روون ترین نمونه ی درو و خو سه بیاننده
ووره بهردانه به جه ماوهر . . . بروانه کرده به ره نجه دران . . . خو بهزا گرتن و خو سه بیاننده . . .

نه گینا کوره ترین و ماره زاترین و اکثرین ماموستا پدک به ماورای زهجه تکید و جوتیارانی
 کورده و با اکثرین توتابانه پدک نا و جه ماور و کومه ادا . . . بلند ترین وانه پدک وانسه
 تاقی کراوه و تهره پدک و رووت و بیارانی دنیا دیده . . . هفتند و سر رووت و
 سر چهر که دور بیت و لهتیکان نویند نیترا بنه زانار بیتولی و ری نیشاندهر و کتیب و
 نووسینین بیویستیان به راست گردن و دست کاری جه ماور بهیه . . . جه ماور خوی ده زانی
 دهر ده کانی کامهیه . . . و بی دهری و بی مبهسته و خواستی چیه و چاری کامهیه . . . کور و
 کومه لی سیاسی ده بی یارمته دهر و اریکاری جه ماور بیت . . . نه که پهلای بکیشی . . .
 چونکه جه ماور کویر تیه به لکیت کریت . . . جه ماور تاقی گردن و فرمایسته کاندیسان
 خزینه به کی ده بی همیشه خواست و گوزار راستی لیوه مداینجری .

ههر درویشیک بهرز کریت و ده بی بو جه ماور بیت و له جه ماور وه بیت . . . ده بی تیشکدانه
 وه بی ویت و خواست و امانجیان بیت . . . ده بی جه ماور خوی تعصیر له خوی بکات ده بی گوی له
 جه ماور بگیر و به تسه ی بگریت . . . ده بی دروشه کان دهری ویتستی کومه آیه تی و بیوونی
 نه ته وایه تی و دارا کاری کومه آیه تیان نه بیت . . . ده بی ریز اه دستتی جوانا سی خه لکسی و
 داب و دستور و عاده تی با و سرود به شیان بگیر و شیرازه ی کومه آیه تی و ریزی به زاندر
 و سوز و بیاره تی و مگردایه تی نه سیندری . . . ده بی نه و درومانه جووت بین له گله داوا کاری
 کومه ادا . . . ده بی جه ماور ماموستا و دارا کار بیت و نیمه تنها کار و چاکگی و خزمه تیانمان
 بگرینه هستو .

ههر قهولی به جه ماور دهریت نابی خه یا آ . . . و دست برین بیت . . . ده بی نه و قهولانه ی
 به جه ماور دهریت بهینرینه دی . . . ماسی له گومدا بی نه فرومین . . . چه واهه نه که یمن

چاو بهستی لی نه کهین ... ده بیج تری بگه نهین که مهر بیج کی بو ده کهین و مهر بیج کی بو ساز
 ده کهین و قهولی مهر بیج کی ده بیجی مای باو کمان نریه و بخریان بیج نا کهین ... مافی خویانه ...
 و نه گهر وانه بین درویان له که اندا ده کهین و بهتی درو زور کورته ... زور جار دهستی جه ماوه ریای
 بریوه ... زور جار قهولی درویان دا ونه تی ... به ام جه ماوه ر اسوه خویان نریه ته لی همور
 کسی نه لهری ... نه هر درو له ها جه ماوه ردا بکات مهر خور ریسوا ده بیت ... نابستی
 به مستیان به درو اسهر مهرز بو دروست کهین ده بیج کی راسته نه ویان بیج بو تری ...
 ۳- مهر بیر و باوه ریای خویانه به مستره به کیمه راسته تیتم و بهر دسته کی جه ماوه ره و
 فیقه نه خولی تره لیدایه وه و به مهر واقعی نه ته وه که دا بازه دا درو له ها خور و جه ماوه ردا
 ده کات ... تین و ورزه جه ماوه ر به فیرو ده کات و چراهی ده کات مهر ای تیا ده کات ...
 توری مهری نا و غتی ده کات ... مساله بندر ته تی و خواسته بهر چاو و رهوا و
 راسته تیتمه کانی له کهین ده دا و زیان به بیرون و مان و مافی ده کهین ...
 بویه ده بیج کیمه انی کومه ای کورده واری و ده کوهی و بهو تایبته کاری به میه تم بهر چاو
 خربت و می باریتمه وه و دست نیمانی همور ایته کانی بکریتم و به بوی نه و می کردنه وه و
 لیکن ده وه کورده نه به چاره مهری بو بدوزریته وه ... نابیج خوی به جه ماوه ر بچینری و ناما ده کریتم
 بو دروینه بوی ... بونکه نه خور ده بیری و نه دروینه ده کریتم ... ده بیج به ره چه له کی کیمه
 راسته تیتمه کانی باینه خوار بو به یارمعی و کومه کی جه ماوه ر له کیمه کانی بگهین ...
 ده بیج درنایی کورده بو درده کورده بدوزینه وه ... ده بیج به کهرسه و کورده بیضای فیکر و مالی
 کورد بگهین ... ده بیج به بیر و باوه ری کورده تیتمه جه ماوه ر گو کهین و خویان فیر کهین و بر
 چه کهین ... ده بیج بو کورد و جه ماوه ری زه عمت کیمی کورد بژین و بهرین ... ده بیج کورد

بین پیش نه وهی هیم شتیکی لیکه بین ...

۴ - هر بیروبا وهر ریژ له دیارده کومه لایتهی و بروا جه ما وهر به کان نه گریته و هه ولی قول کرده وه پاکو کرده وهی نه دات و ایینه چاک و غیره خاکانی بو خزمهتی کورد به کار نه یه نی و جه ما وهر له روه سلبی به کان ریژگار نه کات و نه ده توانی تیکه لی کومه ل بیت و نه کومه ل بر و او متمانه ی بی ده کن ... پیوسته ریژ له داب و دستوری چاک و پیکه و تووی کومه ل بگری ...

پیشمرگه ی باسوا ... پیشمرگه ی کورد ...

لیستا وه جه ما وهر فیژکه و بیخه ره سه ره و باره ی که هه میته مسه له بنه ره تیه کان ی خوی له دست ی خویدا بیت کس خوی لی نه کاتسه کوپخا و دهم سیی ، چونکه هر کاتی " و صایسه " ی به سه ردا سه پیتر و " و کالت " ی لی وهر گیرا و متی بووه " بدیل " ی مسه له که ی له دست ده چی و ده که ویته به ره حمه تی دیکتا توریتی به وه و ده بی ده نه وه نده قوریانی بدات تا له دست میرده زمه ی (وصی و وکیل و بدیل) ه که ی رزگاری ده بیت ، تا شه ی نیرکی هه موو دیکتا توریتی و خوسه پانیک بووه له مه ژودا و که وره ترین قورتی به رده م هه موو مور میا بووه ، با ئیمه ی کورد هر لیستا وه نه ته وه که مان له م هه ژدیاها سه دسه ره بیاریزین ، له دست بیگانسه و داگیر که رانی رزگاری نه بیت تا کوردی بیجه و سه نیته وه و سواری ملی بیت ... شه گهر جه ما وهر به و گیانه به روه رده که بین مل بو داگیر که ره نه نادات ... به راستی (تا زادی و یه کسان ی) مان بوی ده ویت و ری له خومان و خه لکین ده برینه وه که سه ی روژ له که له سه ری نه وان به ندینخانه ی نه فم بریان بو دروست گری و ره حمه ت له کفن دزی پیسوو بکه ن .

جه ما وهر ی به سه ره فی کورد تور ووریابه له بنه وه که ند نرت نه که ن و به دست ی خوت ته و قس ئا وریشمی دبلیه تیت نه که نه مل ... ئیوه هه موو شتیکن و کس بی ئیوه هچی بی نا گری و سو سه رنا گری ... قولی ره و سیی له بواری کرداردا تاقی که نه وه .

هر بژین بسو کورد .

له لکه له یوه ډول ښه اوسه ایډزاندی کار زیاده

- په بونډی یادی هر بیدگی کانی -

(۱) - کار زیاده پدې وایه وروره کافی کورر غږوو څه چغه زه سر یول بنیښه و
نه چی له ښه په توره تیمار کېښی - له ښه نه ده پرواڅ ته نیا به و چاره سر
گردنه به که نه گانه ده سر ره گوږینه ، که واته بریای به چیچ په چاره سر
تیمار و غناغ و روکه ښ نه - ده له ښه نه ویه بریای ته نیا به به کار
غیاضه غږه و به طبیع بریای به کررای روانه تانده و که م و گورته و
بیوه نایبای و ده ک نویتر غږن پاردن بو له ده مانی بیقانان و نوو غږینی
پرو تلو تانده و تیمار کوگردنه ده و تمانه کورن به ، په سر به سته زیمو کرا
سپان نه ، بونډه پدې وایه له سوری مافیل که به زور زه ووت کرایت
له و زور نه سختی غږینه ده :

(۲) - کار زیاده را لیکه راسته کور دستان نه سوو بیدگی غای ته ما شیاه او

کوردستان ته نیا به سوئی کورد هه زانی و نه بی کورد هه. خوون نه دانه و نه
بئ له کوردستاندا. له یه نه وه به زانی به و برابه قه به در زه نه به
بیه که له ریگه به وه به روت و سامان به بالان نه برت و له
که بترینه ماف تر زغانه بی به شنه کرک، له به نه وه نه مانره
وا بیه نه سو تا کوردیک به به کوردستاندا به کاریک
نام به زانی به.

(۲) - کورد نوون نوون زنگار به که له رت به به و باو دری پاکی کورد به
تی به وه. له به نه وه کاریک به به ریشه به کورد نه به ست و پروا به
هی به بیگانه به ک ناکا و هر که ست به "بیگانه کورد زنگار به که"
یان به ساریکه یان به دورفک دانه خه. به که تا شکر به که بیگا
نه به که ده و له ته به کورد به ورته به که له هی به زه به نا به
لی به به به به وه.

(۳) - کاریک رینه به به وه به یان نه گری به وه به که
ته طح نه که نه کوردستان. هر ده ها به به مانن بیه که نه و که به
نه ته وانه به تو بینه وه که به کوردستانان به وه به که

نایاب گدات کورز و بیرو باوہ پیک کازیک دانہ کف

(۵) - کازیک عزیز ہینک نامیہ قنیہ و پروای بہ (استیارات
پیناہ قنی و نیہ مالہ نیہ) نیہ و تہ نیا بریاتی بہ بیوا و ازیک نیہ
ولہ شک غمیہ، لہ۔۔۔ تہ وہ ہر ہرہ کاشک غمیو و بیورہ (استقلال
و احتکار و استیارات) ایک تہ کا، و اتا لہ باریک ہر رنجہ
ناجورنک یہ وہ عزیز نیکی سوجا لیستانہ یہ و باوہ پیک تہ و اوہ
یہ داریک کوہ تریہ قنیہ۔

(۶) - کازیک زورہ توندک تہ وہ قنیہ و امیہ ہر سنہ وہ
(اقتصادیات) ک کوردستان بہ (اقتصادیات) ی ولاتہ ناگیر
کہ رکانہ وہ و شیعہ بیورہ ہینک و تینیکی ناچوریا تہ ک ناوہ
کہ لہ۔۔۔ مساجد دروست بیونک (بیوی) تہ ہینک ک
بیگانانے بیے لہ کوردستاندا

ها و وواخیه کهم ، عا و نته و دکم ، ما و ژان و چاره نو و کهم
 مرؤفد لسه ریختی بهی بهی بهیره و مه که رتی ، رولی خورده و عملدا ببینی ... چونکه بوون
 خه لئوقیوی ریگه رت و دهسه اتیکه کپیراند ز غره مهیی نه بووه و ره خوریشو بو میگی ره با و بلاند
 مهن لسه ره تاوه (له بهر عفرجی عیگه تیا بوو بیت ، با دورره دستم مروا بیست) بهری و
 شوین بوو مه بیستیکه توول ، قرو لئو له مانای ژبان و مانویه ، بهنجای هر زره اده زه له وه
 بو شهید نه عیس که ماوه ... نووا ده شهر موی (هر زره شاسمانا زه کهم نه دروست نه کردوه)
 بو به هر کاتیا له کومه ادا خانه ی خوی نه در زه بووه تده و شهوی استه ریختی نه ک ... به و ریچکه
 دیاریه به زبانه ده ره و نه کات ... به ره و دست و راتی سر رتی به زبانه رد نه کات له بوون و خوی
 مه لده گهر پته وه و به دست خوی بوونی مروقی نوی مه لده وه مینیتسه و ده غلیگیته پله
 نر مه گانی بوونه وه . (به له ی ژبان) که دستووری هر گینز نه گوراز ... بنج نا کوتا ری قولایی
 ده روون و بوونی مروقی سهر شم گوی زه و به یه بووه و ده بیت ، به کو چیز بمان لسه ره دیری
 خویدا دیاری کردوه ، شه و پله و مه لیه ی ژبان نه تنها له چوار حیوه ی ژبان کومه ایه تیا
 شاسوی مرو فاندی خوی و هر ده گری ، کاری به ک ... و عمل کردن و دست دانه

دستی به کدی و خو ریکستن غسله تیکی مرو فانه و ریچکه به کی میژوویی و شه و بهری کاریگری
 و زامنی سه رکوتن و بردنه و به سه ... شه گهری (مرو فانه گوره ی ژبانی خوبه تی ، وه تاکسی
 لی ها توو و خیر خوا سوار چاکی شه مهیدانه به و موین دستنی دیار به) له شه موو
 گورانی کدا " تاک " بووه و د... که ریچکه بو " تاک " ه ناسایه کانی دوا ی غوی مکان دوه و
 چاوی کردونه ته وه بو روشنا پیه کی روون تر یان به لی کیماون بو هلدیری کی ملا شکی " له
 پروگرامی حیزمان - ، به لام هموو " تاک " یلکی ریچکه شکی له نامیزی کومه لیکه وه و به
 بوونی کومه له وه شه و ریچکه مکی پیه کی کردوره و رهنگی داره ته وه ، شه گهر تاکه ناسایه کیانی
 دهوری غوی دووی نه که وتنا به موینه واری وه کو خه تی سه ر تا و ده کوژایه وه .... میرووی یار و
 هل و مهر چی پیته که وتوری کومه لیه تی یاریکی وای میئا وه ته پیش که بی جوریک له جوره هلکما وه کانی
 ژبانی کومه لیه تی که (ریچکرا و و بارت و کومه له ی سیاسی) به . تاک ناتوانی شه و رولی
 غوی ببینی و موین دستنی له ژباندی دیاری بهت ، مهر له کوتیسه وه - شه گهری شان و
 کوپوونه وه و تابوونه .. چی و چی پارتانه نه بووه - به لام جوریک له جوره کانی ریچکستن و هلکما وی
 واکما وی و کوم بوون مهر بووه ، سه رنج بده ثاینه کان ، قوتابانه فلسه فیه کان ،
 ریچکه شه به بی و هونه ریچکه کان ... هتد .

نیمه وه کو (یارتیکی نه ته وه بی سوسالیستی نازادیخواز) له سه زمانه کومه لانی کورد
 جوئی یار بکه پیته وه و بانگ راهیلین بو شه تاکه کوردانه ی به مهره و هلک و تنیکی تایه تی و به ونه
 بالیان هدی به بو نا و ریزه کانی حیرب تا بتوانن به شه رکسی میژوویی و میلی غویان هلستن و
 قه می بیرویا وه ری بیگانه ی زیان به مهر و تاغونی فیکری سه پیتر او و نه گونجا و دمنه لاشی
 مادی و معینه وی و فیکری بیگانه و داگر که ره له کورستاندا بره و پیته وه و جه ما وه ری کورد
 یخه پیته ناستی نامانجه میژوویی کانی حیزبه وه که (رزگاری و به کدی تفه وه و نازادی کورستانی

گه وره و نه هیشتنی هموو دسه اشیک مادی و معنه وی و فیکری بیگانهی زیان به عینه له کورستاندا
و دامه زانندی کومهلگا په کی سوسالیستانه به ، بو چوون په کی و په کانی نه ته وهی کورد و
به گوا چوونی هموو چوره دادومین و چهوساننده وه و راو و روزتیا له ژیر مهر ناویکدا بیت و بو
مهر چیهک بیت و فرسه تی چوون په کی خسته به رده ، نه دانی کومهلگای کورده وار په بو گه مه
پیدان و بیت که ونی هموو به مهره په کی سوود به بخ ... نامانجه کاتی په کانمان (که نه وپه ری ممکنه
له زمه نیکدا) له خزمه تی ایم نامانجه سه ره کیبه دایه .

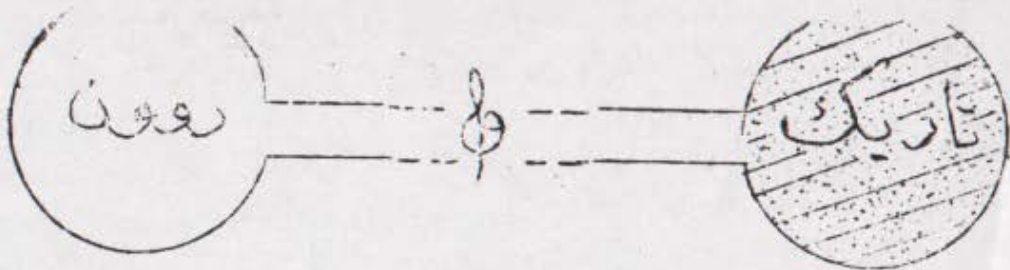
دیاره هموو وردیکه غوممند و به مهره ف و دلسوزیه لسه ریته میا و به شی، ایم کاروانسه
په روزه کوردانه په بکات و ، باچی دی لسه رته ستوی خومت کردن و بی دهنگی نه ته وه بیسه
نازادخوازه کانی کورد نا کوردانه ی پووجه له کورستاندا ته راتین نه کن ... با په ند و دهرس
له گه لانی دیکه و خومانه وه و هر گرین ... ده بینین چوون له زوربه ی ولشانی - به نا و رزگار بووشدا -
روله کانی له بهر زه بری چهوساننده وهی فیکری و بی میا کردنی مروفا په تی مروفا مه نا ده به نه بهر
به تالی و بو مایی نا وار په بی کومنده و نه وانده ده سمینته وه روژی سه د جار ان له ده وری مهرگ
ده گرین ... با له ئیستا وه نیمه ی نه ته وه بی چاکی مهره ایته تی ر تیکومانی لی مه لکه بین تا باسه
روژی بهر نه خله تی نه وه چهوسا وه کانمان نه که وین ...

بویه داواتان لی ده که بین که موینی دیاری خوت وه دوزیت و زنجیری گومان و وهستان و مت بوون
بیسینی و وه کو کوریکه غاوه ن به مهره خانه ی خوت له ریزه کانی جهنگا وهرانی نه ته وه پیدا بدوزیته وه
میروو چون فیرمان ده کات که نه وانده ی به دیار مهلی بی برک و دالسا مه لده توو تین ده بی مهر خویان
بخونده و چونید (تا) ی وا مه بووه له زاندا خوز دوزیوه تیره و رووی

میژوویی گوریوه ... شه گره شه و تاکه ههلته کین و بینا کهره (متفرد) شه نه بی خو له زینا وهندی
 مهرگی دوزمن و زیانی کوردایه تی دا مهره فی دست گرتنت ده بی ....
 ده ئینجا چ مهره فی له مه بلندتره ... مهرگیز بر وا ناکه کین که سی شو مهنه دست به مهالی
 زیرینی زیانی به وه بنی ...
 ئیمه به مهرگی خومان مهستاین و له ده رگامان دایت ... جا یان شه وه تا ده روازه ی دا خراوت له مهر
 زیان ده که یته وه یان مهر وا به شه ته ک ماوی ده مینیته وه ... له مهر دوو حاله تاندا بو میژوو
 وه لامان ده ویت .
 مهر بژین بو کورد

میژوی دینه مهر گره ی باسه واک

شه ۵۹، نه توانی بو کورد به می ناسزانی یزی

تاریک
 نیمیە لە تورکیا دەژین کە زیاتر لە دەموو وولتانی دنیا نازادی
 تیندا هەیە ... لەم ولاتەدا تەنیا تورک تاغا و فەرمانرەوایە ، ئەوانەى ناچنەوێ سەر
 رەگەزى خاوەنسى تورک ، تەنیا هەقیکیان لەلای ئێمە هەیە ، هەقى ئەوەی کە خزمەتکارین
 هەقى ئەوە کە کوێلە بن ، با دوست و دوژمنەکانمان ئەو راستیە تی بگەن ، با کێوێکانەش
 لێى حالى بن .

محمود اسدی وهزیری دادی تورکیا
 روژنامهی ملت ژماره ۱۶۵۵ و ۱۹ ی سبتا مبهری ۱۹۳۰

دەرد - ئەتەوێ کوردستان نازی فەرھەنگیکى لە میژینی هەیە بەلام داگیرکەرە بێگانەکان
 بێتایبەتى توورک و فارسەکان کە ئەخەى بێ مەرمانەى تواندەوێ کوردیان بە
 دەستتوویە ، بەرھەمە فەرھەنگیکانى کوردیان داگیرکردووە یان لە ناویان بریدووە .
 ئەتسکلۆبیدیای گەورەى سوفیتی
 بەرگی ۲۴ لاپەرە ۹ " ووشەى کورد "

له هه ر جی یهك سهر نیهی تورك عه بی ه هسه له ی كورد نی یه .

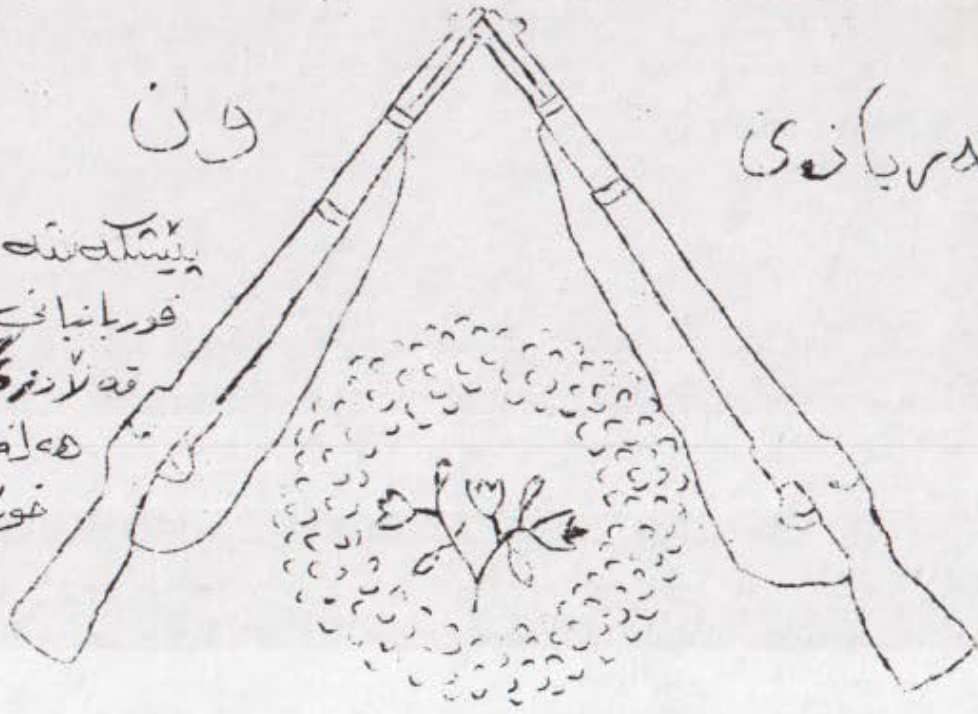
روژنامه ی " وقت " ی نوركسی
۷ ی مای ۲۰۲۵

(دروژ) بهم جوړه یووړكه كان تازه له خهباتی رزگار یخوازی یغویا ندا سه كه وتبوون ه
 دمیستان کره به لیدانی نه و کوردانه كه له رنگای رزگاری یغویا ندا خهباتهان ده کرد .
 به راستی سهیره ه نه ته وهیه ك کم تا دوینی دیفاعی له مافی خوی ده کرد هتیه تا دست
 دریزی بکاته سه مافی نه ته وهیه کی تر و خهباتی رزگار یخوازی بکاته خهبات بو ژیر دست کردنی
 گه لانی تر . سیالی ۱۹۲۹ را به رینیکی دیکه ی گه لی کورد هه لگیر سا .
 به لام نه ویش لانی کهم بو ما وهیه كه دا مرکا به وه . به لام کی هیه بتوانی میلله تیک له نا و بهری که له سر
 وه دست هینانی مافی خوی موکهره و ناماده به نرخی نه م نازادی به بیدا ؟
 جه و اعیر لال نه عیرو
 ئا وریک بو لانی میژوی جیها ندا

ون

سه ریازی

پیشکندنه بد گیانی
فور بانیاغی ساری
قه لاندی و
هله به ی
غویزارک

که وه قدی ده کینه خوین
بیره گوریک سه بارک دره
ناجه گولینه یون دنیگ

دردگه ر سبیه

و با فدای بیته و لایحه من ،

لیتم بر سبیه

« کوانتے گوپت به بازگه دن

ده لیتم

گو ورده

له نه تاریک لهر جو گه نی

له به به کوی لهر عزگه و نی

له به به نه نی

له به به نی

له به به نی

له به به نی

له به به نی

له به به نی

له به به نی

آهسته آهسته به عیبش
له زنده گره تابان
مهیره که عیبش سر دانه و
نایب کولیه که دست داغش!

بهریا بن !!

کو آبا تبت له خو ناکه وه ...
جات و بکرت به پالک ی پو شس
راسه ده سسه جوو آتیار گرت
سه رگو یه مه سس تا یکه برک
تا یکه به غو شس ته تکیس
عاباری کرد نو کور به کده
منیلس وونم تا یکه مه گون
به یوان ته ده ...
که کور به کده تا یکه آزاد
به حیو پالک !!

الأش

ح زه خیر یه کمان پوریاش ناوژی خستوه (ک)

واقاوه و واقاوه ناوژی کهر و ریش - بی ه له بیس - ولما تانی - باختو و بی - دین و
 " وولخانی سلاهن " ی له شاسته ها کوه و کهر بیرو د " کزیرب فالدهاچ " ی تهفته داری
 " دهولهته یه کگر توه کان " - نهک نهتهوه یهک نهگرتووه کان - " بابا " ی قیسه نهپرووه - تتوو...
 و گهر و گوجه ی دنیا جت و فرتیانه له پختوان شم لا و شهو لا ، ده پختوان و ده بیهن ، دایده تاشن
 و ده بیخنه - - - - - ده پینه ی ده کهن و مهلی تهفته نهتهوه ... مهنگاوی له مان و دون لوران هشم
 یو بیخه - - - - - و شهو یو پوریا - - - - - ده و خولی و گر خوار دق ... فهرتنه و یه تهته (ب) باسی
 و خواستی " بیبا العرب " ، کهنداوی عربی بیان فارسی (ب) " هختی سهر مهرز و هلی
 - - - - - " ریکه و تی الجزائ " و " دادگای تیس لای " ، " خوزستان بیان
 عربستان " ، " شهرری عرب " بیان " تعدادی عرب " به " دورگی ناگپوترا و " به نه و
 بیای " ریوستم " و (خالد) " قاریده - صدام " و " یاستانی یاسداران " ...
 شایسته " ته پده ته قینق و " بی صبر لسه نگه سهر دهر دینی ... درو دنیای بی
 کرد و لقاوی ههاسا ... " بیتان " و " کافر " و " اغوت " و " بوگن " و " خدره فسا و
 و " بهریوت " سهر رار او بهیه و ده کات به بن دهستی زاراوه ی بدر ابهره وه ه شم تا (تاران)
 یامستی و شهو " یه غدا) تخت ده کات ... ته مانه و هی تریش ههن د خوا زیاد بیان کات
 و بهر قهرار و بیرونه وام بن (ه)
 به لام ... ده لایهک ریش هچ که ندیک هه سووی ده کات ههختی سهر تاو ...

بهمینندوه؟! برادانهوه مهر کورد و تولهی "عبادان" و "خانقین": له کوردستان
 و سستینن! خوینی حوسهین و کراسی خویناوی عوسمان له مالتی کورد دهر بئینن...
 گهی شه فرتنه دیه له مهر "خوسینی" یان "مهریسسه" ی کورد؟! وه کو ده لئین و چه بیا
 بابجی!... ما ویانده کالی کهن؟! تهر بوو که ی له باران تیساووه؟
 دیسانهوه بهلام و تاکنی خویمان بدهینه دمست قهدهر! و "یه نامه یهک" نه بیست؟!
 تا که ی مهر به تهری بهمینندوه، بو خویمان و مال له کال و له مان ووو و عهک به که یه نهوه؟!
 پرس یاریک و حسابیکه و چه ما وهر له یادتان نهجیت له هم سوومانی بکن و له کولمان مه بنهوه!!

